

MOŽNOSTI RAZVOJA V PRIHODNJEM LETU

V mesecu septembru bo v SOZD Iskra živahnije stekel proces priprave plana za leto 1984 na vseh nivojih od TOZD do SOZD. Ob tem pa se seveda postavlja osnovno vprašanje okoli izhodišč in prognoz gospodarskih gibanj tako v domovini kot tudi v tujini.

Leto 1983 se je prevesilo v drugo polovico. Za nami so polletni rezultati poslovanja, ki sicer ponekod odstopajo od načrtovanih gibanj vendar smo z njimi lahko zadovoljni, glede na čedalje bolj zaostrene pogoje gospodarjenja tako doma kot tudi v tujini.

Plačilno bilančne težave, ki so posledica neodgovornega zadolževanja v preteklosti, v letu 1983 z vso resnostjo pritiskajo na jugoslovansko gospodarstvo in skupaj s čedalje grozečo notranjo nelikvidnostjo povzročajo zastoje na najrazličnejših segmentih gospodarske dejavnosti. V takih razmerah se vlada zateka k čedalje večjemu administriranju pri čemer pa čisto žanje več neuspehov kot pa obratno.

Ob sprejemanju plana za leto 1983 smo bili priča obsežnemu spisku najrazličnejših zakonov, sprememb in uredb (okoli 160), ki naj bi zagotovili kolikor toliko stabilne pogoje gospodarjenja. Dogodki v letošnjem letu nesporno kažejo na to, da administracija ni v stanju držati tako široke fronte, da pa kljub neuspehu zelo stežka pristaja na dejstvo, da gospodarstvo vendarle sledi ekonomskim zakonitostim in da prenekaletni administrativni ukrep pomeni ob tem le motnjo.

Resnost gospodarskega trenutka nedvomno prispeva k temu, da še nimamo na razpolago vsaj delovnih osnutkov resolucij za leto 1984, tako za federacijo kot tudi republiko. Osnovna izhodišča razvoja v letu 1984 ležijo namreč predvsem na pogojih zunanje likvidnosti države, pri čemer pa še niso zaključena vsa pogajanja o reprogramiranju dolgov in najemu novih kreditov.

Dosedanji razvoj Iskre, ki je v svojem 37-letnem obstoju dosegla nedvomno velike uspehe in zrasla v moderen in velik poslovni sistem, ki prerašča s svojimi proizvodnimi potenciali okvire naše in širše domovine ter se mora zato vključevati v mednarodno delitev dela, omogoča dokaj samostojno oceno gospodarskih gibanj, tako do konca leta 1983 kot tudi v letu 1984. V svojem razvoju se ima Iskra zahvaliti predvsem dejstvu, da je plan razvoja vselej baziral na lastnih ocenah gospodarskih gibanj okolja, katerega sestavni del je bila s svojimi poslovnimi in družbeno ekonomskimi vezmi.

Nov uspeh delavcev Telematike-Centrala 2000/20

Dopustniški dnevi so za nami in s povečano vnemo smo se lotili novih delovnih nalog. Delavci TOZD Raziskave in razvoj in Zasebni telekomunikacijski sistemi se že lahko pohvalijo s prvim podopustniškim delovnim dosežkom: zaključili so delo in testiranje na digitalni zasebni telefonski centrali SI 2000-020, ki je namenjena Ljubljanski banki in Ljubljani.

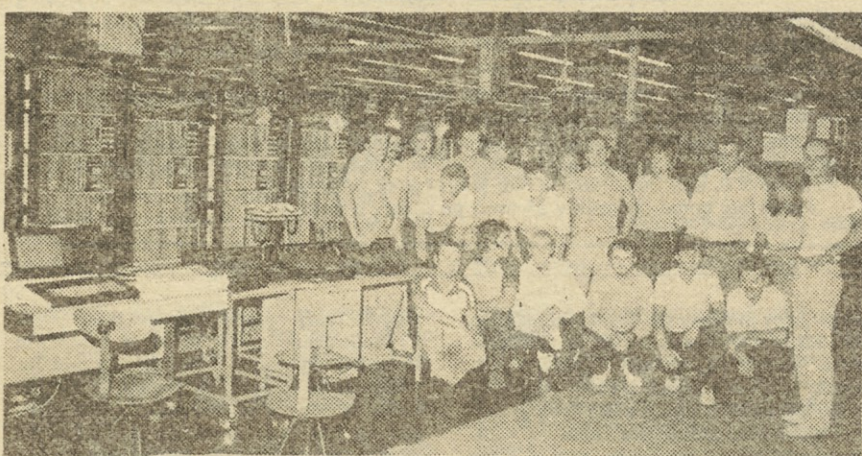
Centrala SI 2000-020 je del Sistema Iskra 2000 in je prva digitalna centrala, razvita v Jugoslaviji. Kot vemo, centrala istega tipa že osem mesecev uspešno deluje v Telematiki. Priključili smo jo eksperimentalno, da bi doma in ob lastnih izkušnjah odpravili njene pomanjkljivosti, ki spremljajo otroško dobo vsakega izdelka.

Centrala, ki jo vidimo na sliki, pa je po uspešni preizkusni dobi in testiranju že namenjena prvemu kupcu. Nanjo je možno priključiti skoraj 800 naročnikov. V prostorih Ljubljanske banke jo bodo postavili te dni. Kazimir Mohar

Na podlagi nekaterih delovnih gradiv za pripravo resolucij za leto 1984, analiz s področja gibanja cen do konca leta 1983 in plana dolgoročne ekonomske stabilizacije lahko podamo osnovno oceno nekaterih parametrov družbeno ekonomskega razvoja okolja, kar nam bo lahko služilo kot orientacija pri pripravi Letnega programa SOZD Iskra za leto 1984 kakor tudi planov DO in TOZD.

Resolucija za leto 1983 je za Jugoslavijo predvidela 1 % rast družbenega proizvoda ob inflaciji, ki ne bi presegla 20%. Podobno je tudi resolucija za Slovenijo predvidela 1,5 % rast družbenega proizvoda ob podobni predpostavki inflacije. Polletni rezultati v celoti odstopajo od načrtovanih gibanj saj je prisotna stagnacija družbenega proizvoda in znatno višja inflacija. Ocena do konca leta podaja za Jugoslavijo padec družbenega proizvoda za 1,5% in eno najvišjih povojnih inflacij nekje med 40 in 50%. Pri tem bi Sloveniji uspelo obdržati realno vrednost svojega družbenega proizvoda v primerjavi z letom 1982 in tudi pozitivno rast industrijske proizvodnje.

Iskra bo na osnovi dosedanjih razvojnih gibanj in polletnih rezultatov predvidoma v letu 1983 dosegla kar 6% rast proizvodnje (po metodologiji Zavoda za statistiko), kar nekako ustreza 18% rasti proizvodnje po stalnih cenah iz leta 1980. Razkorak med obema podatoma je predvsem posledica prave »poplave novih izdelkov«, ki se sproži vselej, ko smo priča administrativni zamrznitvi cen s čimer pa se v evidenco

Na sliki: skupina delavcev in strokovnjakov iz TOZD RR in ZTS, ki je zaključila testiranje nove centrale, katero lahko vidimo v ozadju.

V Iskri Commerce se zaloge in terjatve še povečujejo

O uspešnem poslovanju Iskrine delovne organizacije skupnega pomena — Iskre Commerce v letošnjem letu smo že obširno poročali. Kljub izredno zadovoljivim rezultatom pa se je ta, nekaj več kot 2000-članski kolektiv, v letošnjem prvem polletju srečeval tudi s številnimi problemi, med katerimi sta bili vprašanji zalog in terjatve poleg izvoznih in uvoznih prizadevanj med najbolj aktualnimi.

Vseh neto zalog trgovskega blaga in materiala je imela Iskra Commerce v prvem polletju za skoraj milijardo dinarjev, točneje za 988,8 milijonov dinarjev. Ta vsota je za 5 odstotkov višja, kot ob koncu prvega trimesečja. Najbolj so se povečale zaloge materiala, kjer prednjači temeljna organizacija Zunanji trg. Pri gotovih izdelkih so imeli največji porast v regionalnih skladiščih, dočim se je stanje pri domači nabavi celo zmanjšalo, in sicer za 15 odstotkov.

Ni manjši problem pa niso za Iskra Commerce terjatve do kupcev Iskrinih izdelkov. Skupne terjatve so bile ob koncu junija celo za 90% višje od načrtovanih in za 9% višje kot zadnjega dne letošnjega marca. Terjatve znašajo 5.340 milijonov dinarjev.

Največji dolžniki so kupci v tujini, saj odpada nanje 89% vseh terjatev in zna-

rasti proizvodnje vrva tudi del inflacije.

Na področju pridobivanja in delitve dohodka lahko zato pričakujemo boljše rezultate kot pa planirane in to v povprečju za 4 do 14%. Zunanjetrgovinska menjava se odvija na eni strani pod neugodnimi pogoji mednarodnih tržišč na drugi strani pa ob nenehnih restrikcijah pri uvozu repromateriala in težavah domače nabave. Tako predvidevamo, da bo celotni plan izvoza realiziran v višini okoli 94% letnega programa pri čemer pa bo realizacija konvertibilnega izvoza znatno boljša in to nekaj nad 96%.

V primerjavi z letom 1982 bi tako celotni izvoz porasel upoštevaje tudi valutne spremembe za 28% in konvertibilni kar za 35%. Posledice administrativnega omejevanja uvoza pa se kažejo v 77% — ni izpolnitvi planiranega uvoza s čimer pa po ocenah prihajamo v fazo, ko bo nadaljnje zaviranje uvoza repromateriala direktno vplivalo na padec proizvodnje.

Skrajno neugodno je področje investicij, ki bodo v letu 1983 komaj kaj večje kot leto prej. Ocenjujemo, da je njihov realni padec med 30 in 40%, kar bo dolgoročno izredno slabo vplivalo na razvoj Iskre, ki kot elektronska industrija ne more in ne sme zaostajati za razvojem sorodnih industrij v svetu.

Gospodarski razvoj Jugoslavije bo v letu 1984 ponovno v celoti podrejen zunanjim likvidnostnim problemom saj zapade v plačilo 5,2 mrd US dolarja dolga (tako glavnica kot obresti). Ob tem pa se predvideva ponovno najetje kreditov v višini 2,1 mrd US dolarja. Iz tega sledi da bi morali na konvertibilno področje spet izvoziti na 20% več ali 8,4 mrd US dolarjev in v celoti za 18% več ali 12,4 mrd US dolarjev. Z upoštevanjem vseh ostalih virov prilivov kot so turizem, usluge in nakazila zdomcev bi tako po predvidevanjih materialov, ki so nam bili za oceno na razpolago lahko zagotovili za 15% večji uvoz repromaterialov in opreme.

(Nadaljevanje na 2. strani)

S slavlja v Črmošnjicah.

40-letnica »Partizanskih delavnic 99 d«

Ob pomembnem jubileju, 40-letnici ustanovitve Partizanskih radiodelavnic 99 d in delavnic VII. korpusa NOV so se borci zbrali v soboto, 27. 08. 83, na srečanju v zibelki partizanske »industrije«, v Črmošnjicah.

Kljub pomembnosti jubileja so pripravili skromno, vendar tovariško srečanje, na katerem so članom delavnic podelili spominske značke. Značke pa so prejeli tudi domicilne delovne orga-

nizacije — PTT, Iskra in RTV ter mladinski pohodni odred »Partizanske delavnice 99 d, ki ohranja in razvija revolucionarne tradicije NOV ter prenaša na mlade bogato izročilo in izkušnje socialistične revolucije.

Po končanem uradnem delu srečanja pa so borci in ostali udeleženci srečanja v prijetnem pogovoru obujali spomine na težke, vendar pomembne dogodke NOV. Avgustin Ciuha

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Za boljše dosežke nikomur ni žal naporov

Gospodarjenje v naših temeljnih organizacijah postaja zaradi vse ostrejših domačih in svetovnih gospodarskih razmer vse zahtevnejše; doseganje bolj-ših poslovnih učinkov že dolgo ni več zgolj želja, temveč nuja, ki obvezuje prav vse delavce v združenem delu. Pri tem pa nam je vseskozi pred očmi vodilo, da se moramo v prvi vrsti opreti na lastne sile — tudi solidarnostno. Na primer tako kot v Železniki, kjer so se odločili za štiri akcije, s katerimi naj bi izboljšali rezultate poslovanja in okrepili duh tovarištva v kolektivu, ki šteje že preko 900 članov.

V skladiščih Tovarne elektromotorjev in gospodinskih aparatov v Železniki so se pričele nabirati znatne zaloge nesortiranih materialov in polizdelkov za gospodinske aparate, ki so močno bremenile finančne tokove in s tem zmanjševale možnosti za racionalno in poceni poslovanje. V prvem polletju pa je bolj kot kdajkoli tudi primanjkovalo določenih materialov iz katerih izdelujejo elektromotorje. Posledica je bila, da so morali marsikatero naročilo — tudi izvozno — bodisi zavrniti bodisi niso mogli spoštovati dogovorjenih dobavnih rokov. To bodo skušali zdaj nadoknaditi, saj se je med kolektivnimi dopusti nabralo nekaj več reprodukcij materialov, ki jih bodo nemudoma tudi uporabili.

Zgolj z delavci, ki vedno delajo pri montaži, pa to ne bi bilo možno, zato so se odločili za štiri akcije, ki naj bi pripomogle k čimprejšnjemu normaliziranju razmer v tovarni (kjer vse doslej proizvodnja zaradi nenehnih motenj pri dobavljanju materialov ni mogla steči tako, kot bi morala). Že v petek, 19. avgusta, je popoldanska (druga) izmena udarniško podaljšala delo še za eno izmeno. Tak način dela bo obveljal tudi v prihodnjih petkih. Druga akcija pa tekla ob sobotah, ki bodo do konca leta delovne (za produktivno delo) brez izjeme — stroji se bodo torej yrteli šest dni na teden. Od 22. avgusta naprej se je pridružilo tovarišem v montažnem oddelku 15 režijskih delavcev. Tam bodo ostali mesec dni. V zadnji akciji, četrti po vrsti, pa bodo sodelovali prav vsi režijski delavci. Dogovorjeno je

namreč, da mora sleherni režijski delavec do konca letošnjega leta opraviti šest delovnih dni »produktivnega« dela — dela v proizvodnji torej. To pomeni, da bo do konca letošnjega leta v proizvodnih prostorih poprečno 25 ljudi več kot običajno, kar bo bistveno izboljšalo možnosti za pocenitev poslovanja in povečanje proizvodnega obsega. Režijski delavci pa v proizvodnji ne bodo delali kakor bo pač naneslo, temveč bodo morali svoje delo organizirati, tako da nobena služba v tovarni ne bo delovala okrnjeno. Iz vsakega oddelka bo torej istočasno lahko odsotnih le toliko delavcev, kolikor bo nemoteno delo te službe še lahko dopuščalo.

Vzroki za pričetek naštetih akcij so dobro pretehtani. Poleg trdne odločitve, da nadomestijo večino izgubljenega iz prvega letošnjega polletja, so letos pridobili več izvoznih naročil kot so sprva predvidevali. Zaradi nenehnega razpiranja škarij med cenami reprodukcij materialov in končnih izdelkov, ki jih v tej tovarni proizvajajo, so prisiljeni kolikor je le mogoče poceniti proizvodnjo, sicer se utegne ob koncu leta poslovni rezultat odraziti v rdečih številkah. Vse te akcije pa je možno pripraviti zgolj takrat, ko je na voljo dovolj potrebnih repromaterialov. Teh se je sedaj nabralo dovolj, da proizvodnja končno normalno steče. Upati pa je seveda treba, da kritičnih materialov (železne pločevine, aluminija) ne bo primanjkovalo tudi v bodočih mesecih, sicer učinek akcij ne bo tak kot so predvidevali.

Stane Fleischman

Izdelek, ki kaže prihodnost

Med Iskrine naprave, ki so se v preteklosti potrdile kot izredno uspešne tako po tehničnih zmogljivostih kot po tržni zanimivosti, sodita prav gotovo tudi sprejemno-oddajni postaji RT-20-TC6 in RT-1-T4. Več kot 5500 prvih in 3500 drugih so že naredili v zadnjih 13 letih ter s tem številno daleč presegli pričakovanja, vsaj glede na običajno maloserijsko proizvodnjo tovrstnih naprav in na relativno majhno jugoslovansko tržišče.

Več o teh napravah smo izvedeli od Franca Bogataja, vodje proizvodnje radijskih zvez v Horjulu, ki že od vsega začetka sodeluje v njihovi proizvodnji.

Kaj nam lahko poveste o sprejemno-oddajni postaji?

Predvsem velja omeniti dokajšno število doslej narejenih. Od leta 1970, ko smo začeli z njihovo serijsko proizvodnjo smo namreč že naredili več kot 5500 RT-20-TC in 3500 RT-1-T4. Kupci so predvsem namenski uporabniki kot tudi gospodarske organizacije, obramba proti toči, protipožarna obramba, itd. Prednosti teh naprav so predvsem velik dolet in zelo zanesljivo delovanje. Zlasti slednje se je v vseh teh letih potrdilo, saj je število tistih, ki pri-

dejo letno na servisiranje manjše od 5% kar je glede na težke pogoje dela na terenu in v primerjavi s ostalimi tovrstnimi napravami, zelo malo. Vse to ima tudi za posledico, da je kljub njihovi že trinajstletni proizvodnji na tržišču še vedno dovolj zanimanja zanje.

Sicer pa najboljše, da ju kar predstavi: RT-20-TC6 je 20W sprejemno-oddajna postaja, namenjena radio-telefonskim pogovorom na razdalji od 50 do 150 km, pri čemer dela po principu

(Nadaljevanje na 3. strani)

MOŽNOSTI RAZVOJA V PRIHODNJEM LETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poseben poudarek bi bil podan uvozu repromateriala iz konvertibilnega področja, ki bi lahko porasel za 17% s čimer bi si v Jugoslaviji zagotovili za 2% višjo rast industrijske proizvodnje. To je nujno potrebno, da se formirajo zadostni blagovni fond za izvoz in da se istočasno ne osiromaši domače tržišče do take mere, da bi mu grozil popoln razpad. Takim tendencam smo namreč priče v razvoju nekaj zadnjih let in v kvartu vplivajo na celoten razvoj družbeno ekonomskih odnosov znotraj države. Velik poudarek bo v letu 1984 dan tudi kmetijstvu, ki bi moralo postopoma postati pomemben izvoznik in istočasno tudi zagotoviti polno oskrbljenost jugoslovanskega tržišča.

Glede na to, da je bila pretirana investicijska poraba v Jugoslaviji eden glavnih virov inflacije, se tudi v letu 1984 predvideva na tem področju restriktivna politika, tako da bi naložbe realno ponovno padle za 3% s čimer bi se tudi njihov delež v družbenem produktu znižal na 23%. Predvidena je večja selektivnost, ki pa je namenjena predvsem energetiki in kmetijstvu z namenarja pa na žalost izvozno gospodarstvo.

Brezposelnost, ki v Jugoslaviji s svojimi pojavnimi in regionalnimi oblikami postaja viden problem, je narekovala smeje načrte zaposlovanja, ki naj bi v letu 1984 poraslo kar za 3%. Seveda pa se bo to področje podrobneje razčlenilo še v republiških planih pri čemer lahko pričakujemo, da v Sloveniji ne bomo pričeli tako visokim indeksom pri zaposlovanju.

Tako začetna konstrukcija materialnih okvirov razvoja Jugoslavije za leto 1984 pa seveda daje tudi vrsto drugih predpostavk in zahtevo po najrazličnejših ukrepih, ki naj bi tak razvoj omogočili.

Tako bodo cene po predvidevanjih rastle med 22 in 25%. K temu se bodo po že ustaljenem mehanizmu ravnale obresti in tečaj dinarja. Na področju cen se predvideva za 10—15% hitrejša rast cen energije in osnovnih kovin (črna in barvna metalurgija). Tudi kreditno monetarna politika bo zavirala rast denarne mase in to vsaj 6 indeksnih točk za rastjo družbenega produkta.

Ekonomski odnosi s tujino naj bi bili podrejani predvsem pospeševanju izvoza za kar bi poskrbeli tudi s kreditiranjem, rednim plačevanjem stimulacij itd.

Na domačem tržišču bo predvidoma kljub visoki rasti proizvodnje potrebno varčevanje in racionalizacija posameznih vrst blaga.

Gospodarsko aktivnost pa naj bi v letu 1984 vzpodbujala tudi povečana akumulativnost gospodarstva, ki bi jo med drugim dosegli tudi z zmanjšanjem deleža splošne in skupne porabe v delitvi dohodka za 0,6 indeksno točke in zmanjšanjem deleža osebnih dohodkov

v delitvi dohodka za 1,2 indeksne točke.

Pri pripravi planov v SOZD Iskra za leto 1984 se nam tako kot mnogokrat v preteklosti postavlja vprašanje realnosti resolucijskih predpostavk, ki praviloma ne upoštevajo v zadostni meri ekonomskih zakonitosti in bazirajo na »željenih rezultatih« delovanja »dogovornega gospodarskega sistema«.

Ocena, ki zahteva ponovno visoko rast izvoza, je nedvomno realna, saj jo pogojuje zunanja zadolženost države. Vračilo dolgov pomeni odliv akumulacije v tujino, ki pa jo bodo nekateri zaradi svojih eksistenčnih problemov prisiljeni nadomeščati z višjimi cenami na domačem trgu. Velik izvoz in omejevanje uvoza bosta pravgotovo nadaljevala že več let prisotno padanje ponudbe na domačem trgu in s tem pritiskala na rast cen. V takih pogojih pa je predpostavka, da se bo inflacija gibala v okvirjih 22 do 25% nevzdržna.

V preteklih letih n.p. od leta 1975 pa do 1983 nam nikoli ni uspelo, da bi inflacijo znižali za več kot 10 indeksnih točk in to kljub večkratni zamrznitvi cen. Zaradi tega lahko smatramo inflacijo, ki bi se v letu 1984 gibala okoli 30% za velik uspeh in prispevek k stabilizaciji pogojev gospodarjenja. S tem pa so seveda podane tudi nekatere osnove delovanja kreditno monetarnega sistema in gibanje tečaja dinarja v letu 1984.

Še nadalje predvidena politika dragih kreditov bo zahtevala zaradi grožnje notranje nelikvidnosti pravgotovo povečanje akumulacije gospodarstva. Le-to pa lahko pričakujemo v prerazdelitvi delitve dohodka, kar bo imelo za posledico predvsem ponovno zaviranje rasti osebnih dohodkov in le v neznatni meri ostale porabe. Plan izvajanja dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, ki je bil v juliju 1983 predložen skupščini Jugoslavije predvideva celo vrsto novih zakonov, uredb in analiz in to samo v tem letu 79. Veliko vprašanje je, ali bo vse to že vplivalo na pogoje gospodarjenja v letu 1984.

Težave z zveznim proračunom dajejo slutiti, da se bo to dogodilo vsaj na poročju davkov in najrazličnejših prispevkov. Če nekoliko posplošimo vsa dogajanja tekom leta 1983 in napovedan spisek ukrepov, zakonov itd. za leto 1984 pravzaprav lahko z dokajšnjo točnostjo ugotovimo, da postaja tak način urejanja gospodarstva pri nas že praksa. Pred sprejemom resolucije namreč vselej sprejemamo kopico ukrepov, ob prvem trimesečju ugotavljamo odstopne nato ob polovici leta na hitro določimo korekcije in tako smo spet pri novi resoluciji.

Nekaj let zapored je glavna dominantna razvoja Jugoslavije izvoz, vračilo kreditov v inozemstvo in postopno zaostajanje gospodarske aktivnosti. Leto 1984 se torej v grobem ne bo bistveno razlikovalo od leta 1983 le, da lahko pričakujemo še nekoliko počasnejšo rast, ki jo bodo pogojevala predvsem

gospodarska neskladja na domačem trgu, težave v preskrbi z repromateriali, nelikvidnost, razna omejevanja potrošnje itd.

V takih pogojih lahko ISKRA še vedno ohrani zaradi specifičnosti svoje ponudbe pozitivno rast in to predvsem s povečanjem izvoza. Če upoštevamo dosežene izvozne rezultate v obdobju 1981 do 1983 potem mora izvoz v letu 1984 znašati vsaj 290 mio US dolarjev ali za okoli 26% več kot v letu prej, da bi uspešno izpolnilo obveznosti iz Samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981—1985. Pri tem bi zaradi zagotavljanja uvoza moral znatno rasti tudi izvoz na konvertibilno področje, ki naj bi dosegel vsaj 165 mio US dolarjev. Ker bo proizvodnja v letu 1984 še vedno limitirana z možnostmi uvoza repromateriala, pa tudi nabave na domačem trgu, bi si morali zagotoviti postopno rast uvoza ob hkrati okrepljenih akcijah za nadomeščanje uvoznih materialov z domačimi.

S preskrbljenostjo proizvodnje s surovinami in repromateriali na nivoju leta 1983 bi z nadaljnjo spremembo strukture proizvodnje v smeri izdelkov z večjo stopnjo predelave lahko v letu 1984 predvidoma realizirali 19% rast proizvodnje (po cenah iz leta 1980). Tako bi se rast proizvodnje v primerjavi s proizvodnjo po evdenci Zavoda za statistiko gibala nekje med 5 in 6%. Ob tem seveda nominalno rast v znatni meri določa višina inflacije, tako da lahko glede na predhodne predpostavke pričakujemo rast celotnega prihodka za SOZD Iskra na nivoju 34%, dohodka na 33% in osebnih dohodkov na 28%. S tem bi slednji realno zaostajali le za nekaj odstotkov s čimer bi se

vsaj delno ublažilo njihovo nekajletno izdatno nazadovanje.

Zagotoviti bi bilo potrebno več investicij predvsem za izvozne programe in to minimalno za 20% več kot v letu 1983. S tem bi realno zaostajanje zmanjšali na 10% in ustvarili postopne pogoje za ponovno oživitve investicijske dejavnosti, ki bi morala Iskri zagotoviti kontinuirano konkurenčno sposobnost predvsem na tujih trgih.

Morda so te ocene nekoliko optimistične vendar ne smemo pozabiti dejstva, da je razvoj SOZD Iskra v zadnjih 10 do 15 letih potekal zelo kontinuirano in brez daljših negativnih odklonov kljub zelo različnim zunanjim pogojem. Uspeh nedvomno leži v trajni orientaciji na zunanje trge in v dejstvu, da veliki poslovni sistemi v znatni meri lahko sami kompenzirajo najrazlič-

nejše kvarne vplive okolja na njihovo poslovanje.

V ilustracijo naj navedemo le nekatero dosežene rezultate iz preteklih obdobj:

— v obdobju 1970—1975 je SOZD Iskra realizirala povprečno letno rast proizvodnje po stalnih cenah v višini 19,1% in pri tem povečevala izvoz s stopnjo 31,8%

— v obdobju 1976—1980 je SOZD Iskra realizirala povprečno letno rast proizvodnje po stalnih cenah v višini 16,3% ob istočasni 21,2% rasti izvoza

— v obdobju 1981—1983 pa bo SOZD ISKRA predvidoma dosegla 18,7% rast proizvodnje in 21,8% rast izvoza.

Iz tega zornega kota postaja prognoza za poslovanje SOZD Iskra v letu 1984 mnogo verjetnejša! Janko Šavli

Izvozno naravnana investicija v TOZD HIPOT

Redkokateri investicijski elaborat v Jugoslaviji, ki so ga seveda potrdili tudi tuji strokovnjaki, predvideva tolikšen izvoz, kot načrtovana naložba šentjernejske Iskrine Tovarne hibridnih vezij in potenciometrov, to je kolektiva, ki deluje v okviru delovne organizacije IEZE. Investicija, katero naj bi zaključili prihodnje leto, je tako usmerjena, da bi temeljni organizaciji Hipot omogočila od 40 do 45% izvoza od skupno izdelanih hibridnih vezij.

V Šentjerneju so začeli izdelovati hibridna vezja pred slabimi šestimi leti. Start leta 1977 je bil precej skromen, so pa ob prizadevnosti vseh kmalu dosegli solidne rezultate. Letna rast proizvodnje je bila približno od 25 do 30 odstotka, toda v zadnjem času sedanji strojni

park ne omogoča več skoraj nikakršnega povečevanja proizvodnje in je bila odločitev o izdelavi investicijskega elaborata več kot umestna.

Investicijo so začeli pripravljati leta 1980. Elaborat so končali v dobrih dveh letih, letos pa so dobili že tudi vso podporo tako v Iskri kot v republiki za uvoz strojev iz Italije, Zvezne republike Nemčije in Združenih držav Amerike. Zaposili so tudi za devizno posojilo, ki jim ga je v višini 1,3 milijone dolarjev že odobrilo Mednarodno denarno združenje — IFC.

V tujini bodo kupili opremo, katere v Jugoslaviji ni moč dobiti. To so predvsem tiskalniki, različne peči, fotografske kamere, laserji, merilni instrumenti itd.

Celotna investicija bo veljala približno 200 milijonov dinarjev, v to vsoto pa je všteto tudi omenjeno devizno posojilo. Ob tem je treba takoj povedati, da od tega denarja ne bodo prav ničesar porabili za gradnjo zidov, saj imajo prostore za novi oddelek že pripravljene.

Vsekakor ne smemo tudi mimo tega, da so prav vse načrte za predvideno novo proizvodnjo naredili sami in so resnično plod njihove tehnologije, znanja in razvoja, ob tem, da izredno uspešno sodelujejo z Inštitutom Jožefa Stefana.

Med tistimi, ki je največ naredil pri izdelavi investicijskega elaborata, je tudi vodja proizvodnje hibridnih vezij v Šentjerneju Janez Alič. Po njegovem pričanju bodo v Hipot z novimi stroji povečali proizvodnjo za več kot štirikrat, pri tem pa je morda še bolj pomembno to, da bodo osvojili celoten asortim hibridnih vezij ter s tem postali celovitejši proizvajalec in tudi izvoznik.

Potrebe po sodelavcih

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasni projektne zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu s 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sproščene sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne moremo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpise za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glesilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo pripadle k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, E-11, telefon 324-061, int. 21-25.

ISKRA — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o. Ljubljana, Stegne 15 b

TOZD Trzinje Ljubljana, o. sub. o. Ljubljana, Stegne 15 b

1. Prodajni inženir I

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnika strojništva ali dipl. ekonomist, 3 leta delovnih izkušenj na zahtevnih komercialno-tehničnih delih, aktivno znanje svetovnega ali nemškega jezika

2. Prodajni inženir II

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike, strojništva ali dipl. ekonomist, 1 leto delovnih izkušenj na zahtevnih komercialno-tehničnih delih, aktivno znanje svetovnega ali nemškega jezika

3. Prevajalec I

Pogoji: profesor angleškega in francoskega jezika, 3 leta delovnih izkušenj pri prevajanju tehničnih tekstov

TOZD Projektiranje in gradnja sistemov Ljubljana, o. sub. o.

Ljubljana, Stegne 15 b

1. Preskuševalac I

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike, 5 let delovnih izkušenj na mikroprocesorskih sistemih. strokovni izpit o gradnji objektov

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Iskra-Avtomatika, DSSS, služba kadrovanja, Ljubljana, Kotnikova 6, kjer lahko dobijo tudi podrobnejše informacije. Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po sklepu o izbiri.

»Nasvidenje, tovariši, v Beogradu!«

Mislím, da boste mogli razumeti to občutenje ponosa in srečnega v nas, predstavnikov slovenskega naroda. Moramo na tem čudovitem zboru govoriti o slovenskem narodu, ki pravkar v svoji zgodovini suvereno ustvarja svojo zgodovino in kroji svojo bodočnost. Zagotavljam vam, da hoče slovenski narod to državno skupnost, ki jo danes tu ustvarja, da hoče to našo skupno tvorbo braniti še odločneje, kot jo je do sedaj v naši borbi, ko je branil svojo svobodo, da jo bo branil do poslednje kaplje krvi in da hoče zmagati nad vsemi sovražniki, notranjimi in zunanjimi. (Burno ploskanje).

Predsednik dr. Ivan Ribar: V imenu Antifašistične fronte žena Jugoslavije bo govorila tovarišica Mitra Mitrović-Djilas. (Burno ploskanje).

je, milijonov protifašistk Jugoslavije, vseh, ki so med ženami v vsej Jugoslaviji poštnene in rodoljubne, vseh, ki ljubijo svojo domovino in svojo vojsko in sovražijo okupatorje in domače izdajalce. (Ploskanje.)

Velika čast je danes govoriti v imenu junaskih žena Jugoslavije. V dveh in pol letih iz neukih in preprostih žena postale odločni in zavestni borci. Velika čast je danes govoriti v imenu junaskih žena, ki so znale tako dojeti borbeni poziv komunistične partije, njeno politiko enotnosti in bratstva, ki so znale globoko dojeti osvobodilno poslanstvo in vlogo Rdeče armade in naše zaščitnice Sovjetske zveze (ploskanje), ki so znale globoko zasvojevati vse domače sovražnike in fašiste in ki so znale z najlepšimi besedami svojega borbenega ljudstva in svojega nežnega, plemenitega čuta ovenčati slavo in veličino svojega ljubega tovariša Tita. (Burno ploskanje.)

Skupaj s svojim ljudstvom so žene Jugoslavije vzdržale vse poskuse sovražnikov,

okupatorjev in begunske vlade, domačih in tujih fašistov v domovini, da bi razdružili bratske narode Jugoslavije. Najlepši uspeh, najbolj veličasten uspeh, tovariši odposlanci, najbolj bleščeči uspeh naših žena je zato prav njihova nerazdružljiva enotnost, enotnost vseh žena Jugoslavije, Srbije, Črne gore, Bosne, Makedonije, Vojvodine, Slovenije in Hrvaške. To enotnost, enotnost narodov Jugoslavije, nastalo v ognju boja proti okupatorju in domačim izdajalcem bodo znale žene Jugoslavije okrepi in še bolj utrditi. Me, zavestne žene Jugoslavije—protifašistke, smo strnile enotnost za boljše in srečnejšo prihodnost naših narodov in naše domovine, v kateri bodo imele žene vse pravice. (Ploskanje.) Stkale smo jo, da bi bilo konec vsakršnega sovražstva med narodi Jugoslavije, da bi ugasnilo vsako žarišče bratovorne vojne in da bi se jutri združili v novo, demokratično Jugoslavijo. (Ploskanje.) Ideja enotnosti, ideja, ki jo je razglasil AVNOJ v preteklem letu, pod katere vplivom se je razširjalo ljudsko gibanje in bil ustanovljen ZAVNOH in pokrajinski sveti drugih narodov Jugoslavije, je poročstvo, da bomo uspeli, je dokaz, da je AVNOJ pod čigar vodstvom bomo gradili novo Jugoslavijo, prav tisto predstavništvo, ki v novi Jugoslaviji jamči enakopravnost narodov. (Ploskanje.) Takšna Jugoslavija pa je danes najpomembnejša zahteva. Drugim zahtevam, med drugim tistim, ki jih postavlja posebej ženske, vsem tem zahtevam je protifašistični svet položil trdnemelje za njih pravilno reševanje. Zato je protifašistični svet narodne osvoboditve za narode Jugoslavije in tudi za žene Jugoslavije poročstvo, da bo Jugoslavija, ki bo nastala pod njegovim vodstvom, resnično dežela najpolnejše demokracije. (Ploskanje.) Dve in pol leti boja, samoodpovedovanja in težkega boja so vložile žene Jugoslavije v to, da bi jutri bili na krmilu države ljudje, ki bodo hoteli in znali za narode Jugoslavije graditi srečnejšo in boljše prihodnost, ki bodo znali narodom Jugoslavije

narediti takšno usodo, kakršno bodo želeli. Ti predstavniki danes, to ste vi, tovariši in tovarišice svetniki, v Protifašistični svet Jugoslavije pa so uprti vsi pogledi in vse sile naših narodov. Osvobodilne sile vseh narodov Jugoslavije se tako kakor pred letom dni dajejo vam na voljo, da z njimi delate v korist domovine in naših narodov.

Zato vam jugoslovanske žene naročajo: bodite čvrsti temelji, ob kateremse bo razbil vsak poskus naših sovražnikov v deželi in zunaj nje, da bi zopet vzpostavili staro Jugoslavijo — temnico narodov. (Vzkliki: Tako je! Ploskanje) Prav ti sovražniki, begunska vlada v Kairu s svojim ministrom Dražo Mihailovićem, razne reakcionarne klike v domovini, prav to so za žene Jugoslavije in za vse narode Jugoslavije krivci za neštete zločine nad narodi Jugoslavije; in žene zahtevajo, da se jim izreče neizpodbitna kazen: prevojed vrnite v domovino. (Vzkliki: Tako je! Živela!) Žene Jugoslavije bodo dale vse svoje moči, moči trdnega in zavestnega borce, da vam pomagajo pri graditvi nove, svobodne in demokratične Jugoslavije. (Ploskanje). Prav s takšnim poletom, tovariši in tovarišice svetniki, s kakršnim so naše žene pomagale izoblikovati svojo osvobodilno armado, svojo narodnoosvobodilno vojsko, da bi rešile narode Jugoslavije pred propadom, da bi osvobodila in končno osvobodila vse narode Jugoslavije, prav s takšnim žarom, z isto močjo, bodo pomagale tudi AVNOJ, da bo zagotovil pravice narodov, pravice, ki jih je izbojevala narodnoosvobodilna armada, da jih bo razširil in ohranil pred sovražnimi—političnimi prevaranti in reakcionarji doma in v tujini. (Ploskanje).

Predsednik dr. Ivan Ribar: V imenu SKOJ bo govoril tovariš Mihailo Švabić. (Burno ploskanje).

Od prvih dni, od prvega trenutka, ko je fašistični škorenj zagazil v našo domovino, se je naša zveza dvignila in popeljala vso ostalo mladino v veliko osvobodilno vojsko, v narodnoosvobodilni boj in v dveh letih in doba neštete žrtve na oltar svobode naše domovine.

Tovariši, SKOJ je v surovi šoli vojne častno opravil izpit. SKOJ ni v nobenem trenutku obžaloval ne krvi in ne žrtev, ni mu bilo žal, da bi dal vse, kar mora, vse kar ima za zmago, za boljše življenje in srečnejšo prihodnost mladega rodu Jugoslavije in vseh narodov Jugoslavije. (Ploskanje.)

Zveza komunistične mladine Jugoslavije je bila nosilka težnj, nosilka bratstva in enotnosti jugoslovanske mladine. V vsem tem času je Zveza komunistične mladine Jugoslavije dala številne svoje člane v vojsko, mnogi člani se borijo na fronti in delajo v zadledju. Mi, mladi protifašisti na tem zboru predstavnikov narodov Jugoslavije prisegamo svojem ljudstvu, da ne bomo odložili puške, dokler ne uničimo še poslednjega okupatorja in izdajalca naše domovine. (Ploskanje.) Prisegamo, da bomo dali vse sile na voljo naši narodnoosvobodilni vojski, AVNOJ in vrhovnemu štabu. (Ploskanje.)

Tovariši, nočaj vam moram sporočiti žalostno vest. V tej naši veliki osvobodilni vojni smo izgubili mnogo naših članov, nedavno pa nas je prizadelo izguba, težja od vseh dosedanjih. Izgubili smo voditelja mladine Jugoslavije, sekretarja in voditelja mladinske protifašistične zveze. Svoje življenje je položil na oltar svobode naših narodov. Tovariši, tovariš Ivo Ribar, naš ljubljenski sekretar je polnih sedem let vodil našo zvezo. V sedmih letih, še v ilegalnih težkih dneh zaporov in ječ, mu je uspelo, da je združil mladino, jo vzgojil, ojeklenil in učvrstil in v dneh zlova bivše Jugoslavije stopil na čelo naše mladine. Tovariš Ivo Ribar nas je učil neizmerno ljubiti svobodo naših narodov. Učil nas je tudi, da iz vsega srca in iz vse duše sovražimo sovražnike, izdajalce, podle strahopetce, ki so izdajali in potiskali

Po dobrem delu dobri rezultati

Gospodarska gibanja v Jugoslaviji in v svetu so izrazito neugodna. Zato živimo in delamo v okoliščinah, ki občutno zavirajo naša proizvodna in izvozna prizadevanja. Naša stvarnost je polna negotovosti. V zadnjih dneh smo ocenjevali dosežene rezultate v prvi polovici leta in se dogovorili, kako jih bomo do konca leta izboljšali. O tem je v intervjuju spregovoril tudi glavni direktor delovne organizacije Iskra Kibernetika dipl. inž. Peter Kobal.

Vodenje organizacije združenega dela v sedanjih razmerah je vse bolj zahtevno in naporno delo. Ali menite, da smo ob pogojih, na katere nimamo vpliva, izkoristili možnosti za uspešne poslovne rezultate?

Pogoji gospodarjenja se res zaostrejujejo. V združenem delu nas moti, da družbeni ukrepi za razreševanje teh razmer nimajo neke rdeče niti. Zato nimamo občutka, da smo del nalog že uresničili in se približali ciljem. Preveč je kratkoročnih ukrepov. Tako na primer občutimo veliko negotovost oziroma netočnost podatkov o delu konvertibilnega deviznega priliva, s katerim bomo razpolagali v prihodnje. Lani smo pričakovali, da se bo ta odstotek gibal od 29 navzgor, nakar smo imeli na voljo 56 odstotkov ustvarjenih deviz, tako kot v letošnjem prvem polletju. Sedaj pa spet pričakujemo manjše razpoložljive pravice.

V Kibernetiki se zdaleč nismo vsega napravili, zlasti ne v smislu izkoriščanja notranjih možnosti. Teh je veliko. Bolj zavzeto in skrbno bi morali načrtovati, zagotoviti bi bilo treba racionalnejšo uporabo reprovromateriala in smotno izrabo delovnega časa, organiziranje delavcev raznih temeljnih organizacij na delih proizvodnje, ki jo laže prodajamo v tujino, je še vedno okorelo. Zato moramo v prihodnjih obdobjih še marsikaj narediti za boljše izkoriščanje elementov gospodarjenja in ureditev potrebnih sistemskih rešitev.

Posebej moram izpostaviti, da so se delavci nekaterih tovarn zelo uspešno lotili izpolnjevanja proizvodnih obveznosti, zlasti na področju proizvodnje za izvoz. V posameznih okoljih se celo režijski delavci pridružujejo ostalim in v popoldanskem ter prostem času skušajo izpolniti zastavljene naloge. Po njih bi se morali zgledovati tudi v drugih tovarnah, kjer te nujnosti še niso dojele.

OCENA IN DOGOVOR

Upoštevati je treba, da se gospodarske razmere niso izboljšale in da se zaradi resnih motenj lahko še poslabšajo. Vse poglavitne težave se bodo ponavljale. Potrebno bo mnogo več znanja, poslovne iznajdljivosti in taktike ter dobre organiziranosti. Katere so najpomembnejše naloge delavcev Kibernetike do konca leta?

Analiza dosežkov prvega polletja mora izzveneti predvsem v opredeljevanju slabosti in v pripravi ukrepov za odpravo le-teh v II. polletju. Tudi v drugi polovici leta bomo soočeni z nekaterimi zelo neugodnimi gibanji: relativno nekontrolirana bo rast cen

goročne in stalne. Nisa se omenil zalog na vseh nivojih, vprašan v zvezi z likvidnostnim položajem (obresti) itd. Dogovorili smo se, da bo vsaka temeljna organizacija v 14 dneh pripravila ukrepe, ki nas bodo pripeljali do boljšega gospodarjenja v drugem polletju, vsaka organizacija ima namreč posebnosti. Tak je bil zaključek poslovodnega kolegija in predlog za razpravo v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

SPODBUDE ZA NOVE NAPORE

Ali je doseženi izvoz v prvem polletju zadovoljiv? Kolikšno je bilo realno povečanje izvoza Kibernetike? Kakšni so negativni učinki naše usmeritve v čim večji izvoz?

Glede na količine, ki smo jih izvozili lani v enakem obdobju, je letošnji izvoz veliko večji. Zaradi tečajnih sprememb oz. spremenjene vrednosti dolarja v primerjavi z marko in ostalimi valutami pa se naš izvoz vrednostno ni povečal, kot smo načrtovali. Menim, da 97-odstotno izpolnjevanja plana izvoza v kumulativni ni ravno skromen, saj je skoraj za milijon dolarjev višji kot v istem obdobju lani. Doseženi izvoz ni majhen v primerjavi z izvozom sorodnih delovnih organizacij. Prav primer Kibernetike lepo pokaže, da temeljne organizacije, ki so v preteklih letih veliko izvažale, ne dosega več takih indeksov.

V prvem četrtletju je imela Kibernetika najboljšo pokritje uvoza z izvozom v kranjski občini, tudi po prvem polletju je bil indeks 160. Zato menim, da bi morali v veliko večji meri vzpodbujati boljše pokrivanje uvoza z izvozom.

ŠE BOLJ ZAVZETO DO VEČJEGA IZVOZA

Izvoz pomeni za Kibemetiko izredno veliko nujnost, s katero si lahko zagotovimo proizvodnjo v količinah, ki so tehnološko optimalne. Še vedno je naša najpomembnejša naloga zagotoviti proizvodnjo za izvoz v rokih in kvaliteti, ki jih zunanji kupci zahtevajo. Vse mora biti podrejeno temu cilju.

Svoje delo in izdelke prepogosto prodajamo pod ceno. Kakšne so možnosti za ustrezno povečanje cen končnih izdelkov na domačem trgu? Kakšne cene dosežemo v tujini?

Cene, ki jih dosežemo naši izdelki, so res zelo različne. Pocieni jih prodajamo, če jih primerjamo z izdelki drugih panog (tekstilna industrija, čevljarstvo ipd.). Dogaja se, da so v tujini dosežene cene naših proizvodov dosti boljše kot doma (na primer števci v ZRN), so pa tudi obratni primeri (države v razvoju). V poprečju Kibernetika v tujini dosega dobre cene, kar je seveda v veliki meri odvisno od naraščanja vrednosti tujih valut v primerjavi z dinarjem.

Vzporedno z obravnavo polletnih rezultatov smo se odločili, da bomo namenili posebno pozornost tudi analizi cen izdelkov na domačem trgu, zlasti zaradi nenormalnih odnosov cen med nekaterimi, tudi primerljivimi, domačimi izdelki, ter zaradi velikega

(Nadaljevanje na 4. strani)

Izdelek, ki kaže prihodnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

enobočnega prenosa govora. Predvidena je za terensko delo in je zato tudi temu ustrezno robustno grajena.

Frekvenca njenih 6 kanalov sega od 34,0 do 36,5 MHz, dobro pa je prilagojena tudi za delovanje ob različnih temperaturah, saj je uporabna vse od -25° do 55° C.

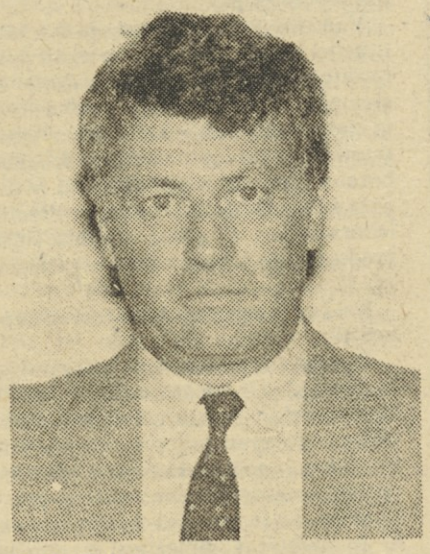
Druga sprejemno-oddajna postaja je še manjša in lažja ter ima oznako RT-1-T4. Njena izhodna moč je 1W kar ji skupno z ustrežno občutljivostjo sprejemnika omogoča doseg 20 km. Sicer ima na 4 delovne kanale v enakem frekvenčnem obsegu od 34,0 do 36,5 Mhz kot RT-20-TC6 in je z njo kompatibilna.

Kako ocenjujete možnosti prodaje v naslednjih letih?

Pred 3 leti smo začeli proizvajati novo postajo pod imenom RUP-20, ki ima veliko večje zmogljivosti od RT-20-TC6 in je manjša, lažja, ima kar 600 delovnih kanalov ter ob enobočnem prenosu tudi FM. Vendar pa je precej dražja in zato ne bo tako lahko nadomestila RT-20-TC6.

V letošnjem letu smo začeli tudi proizvajati RT-1-T600, ki je 600 kanalna izvedenka RT-1-T4 in ni bistveno dražja tako, da bo lahko kmalu povsem nadomestila prejšnjo.

Iz vsega navedenega tudi sledi, da bodo ti naši sprejemno-oddajni postaji, predvsem pa še RT-20-TC6, prav zaradi cene še nekaj časa tržno zanimivi.
 B.Č.

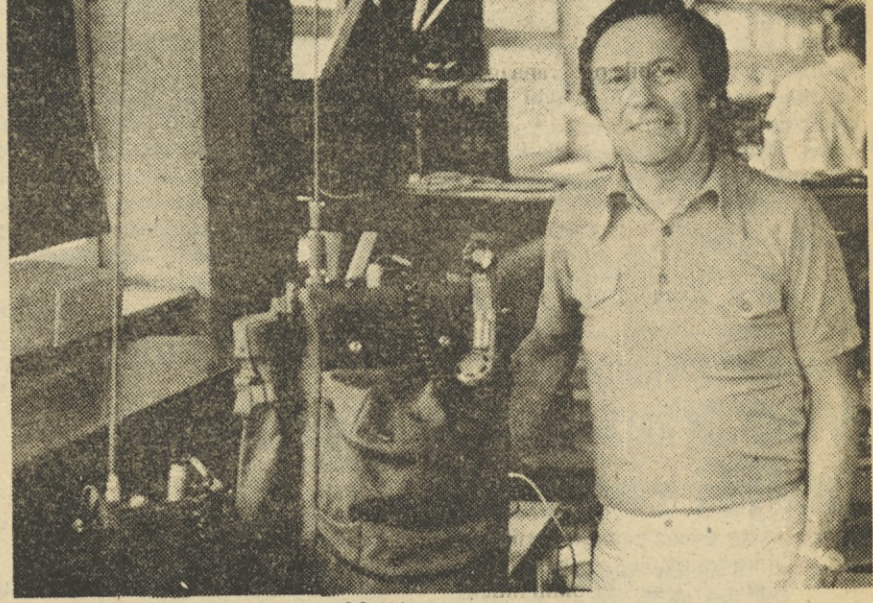
Peter Kobal

vhodnih reprovromaterialov, katerih oskrba bo bržkone neredna (pogojena z našo malomarnostjo, premajhno zavzetostjo ali slabšo sposobnostjo domačih dobaviteljev in proizvajalcev), zožen bo tudi manevrski prostor za razpolaganje s konvertibilnimi devizami (od 43 do 47 odstotkov).

Ze v ocenah poslovanja v prvem in drugem četrtletju smo ugotovili, da kljub zadovoljivemu izpolnjevanju planov proizvodnje in dobri prodaji, naš dohodek ne narašča, kot si želimo. Vzroka za to sta predvsem veliko povečanje cen vhodnih reprovromaterialov in praktično nespremenjene cene naših proizvodov.

HITREJE DO NOVIH PROGRAMOV

Nedvomno bomo morali v prihodnje pospeševati osvajanje novih izdelkov, kar je ena najbolj pomembnih nalog Kibernetike, s katerimi bomo na trgih dosegli boljše ocene. Osvajati moramo zlasti izdelke, zanimive za zahodne, zahtevnejše trge. Z dosedanjim intenzivnostjo osvajanja novih proizvodov še vedno nisem zadovoljen, vendar so premiki že opazni, stvari namreč ni moč premakniti čez noč. Veliko pričakujem od nadaljnega organiziranja, predvsem pa od kadrovskega dograjevanja Razvojno raziskovalne enote v Kibernetiki, kot osrednjega mesta za povezovanje in koordinacijo razvojno raziskovalnega dela, kjer se že in naj bi se v bodoče še bolj zavzeto opravljale skupaj dogovorjene projektne naloge. To je potrdil tudi posvet o programski in razvojno raziskovalni dejavnosti Kibernetike. Pomembnejših nalog je še več, nekatere so kratkoročne, druge spet dol-

Franc Bogataj ob sprejemno-oddajni postaji.

ISKRA - Industrija za avtomatiko, Ljubljana, Stegne 15 b
razpisuje v študijskem letu 1982/83

Nagrade dr. V. Bedjaniča

za doktorsko disertacijo, magistrska in diplomska dela s področja sistemov, naprav in elementov avtomatizacije, zaščite in stikalne tehnike.

Nagrada je namenjena doktorjem in magistrskim elektrotehničnim znanosti ter diplomantom elektrotehniških fakultet.

V študijskem letu 1982/83 bomo podelili:
- eno nagrado za doktorsko disertacijo v višini 18.000,00 din
- dve nagradi za magistrska dela v višini po 15.000,00 din
- šest nagrad za diplomska dela v višini po 9.000,00 din.

Prijave za podelitev nagrad za doktorske disertacije, magistrska in diplomska dela dajejo fakultete in sicer za tiste, ki so svoje delo zagovarjali v študijskem letu, za katerega razpis velja. Prijavi mora biti obvezno priložena doktorska disertacija, magistrsko oziroma diplomsko delo z mnenjem fakultete.

Vsaka fakulteta lahko poda največ 3 (tri) predloge za diplomska dela. Komisija nagrajenih del ne vrača.

Komisija za nagrado dr. Bedjaniča bo sprejemala prijave oziroma predloge za podelitev nagrade v letu 1983 do vključno 15. oktobra 1983.

Po sprejetju sklepa o podelitvi nagrad, obvesti komisija vse predlagatelje o sklepu.

Vsak predlog za podelitev nagrade mora biti opremljen z naslovom kandidata in imenom in priimkom mentorja ter njegov naslov.

Nagrada bo podeljena 15. decembra 1983 na dan smrti dr. Vratislava Bedjaniča. Nagradjenci bodo prejeli še diplomu z navedbo imena dobitnika, dosežka za katerega se nagrado podeljuje z nazivom delovne organizacije.

Prijave in predloge z ustrežno dokumentacijo je treba poslati na naslov: Predsedniku „Komisije za nagrado dr. Vratislava Bedjaniča“, prof. dr. Antonu OGORELCU, Fakulteta za elektrotehniko, 61000 Ljubljana, Tržaška c. 25.

nož v hrbet svojemu ljudstvu. Danes ga ni več med nami, toda nad mrtvim vodjem naše mladine prisegamo, da ne bomo nikoli in nikdar skrenili s poti, po kateri sta nas vodila partija in on.

Slava Ivu-Loli Ribarju! (Vzkliki: Slava mrtvi!)

Živel AVNOJ! (Vzkliki: Živel!)

Predsednik dr. Ivan Ribar: Prehajamo k drugi točki dnevnega reda, k volitvam delovnega predsedstva. Ali ima kdo kakšen predlog? (Moša Pijade prosi za besedo.) Besedo ima tovariš Moša Pijade.

Moša Pijade (Srbija): Predlagam, da v delovno predsedstvo drugega zasedanja Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije izvolimo naslednje tovariše: dr. Vojislava Kecmanovića, Sretna Žujovića, Gregora, popa Vlado Zečevića, dr. Pavla Gregorica, Ivana Milutinovića, Josipa Vidmarja in Sulejmana Filipovića. (Burno ploskanje.)

Predsednik dr. Ivan Ribar: Ali sprejemate predlog tovariša Moša Pijade? (Vzkliki: Sprejemamo! Burno ploskanje.) Prosim tovariše iz delovnega predsedstva, da bi zasedli svoja mesta.

Edvard Kardelj (Slovenija): Tovariši odpolnili, predloženo listo bi dopolnil s predlogom, da v delovno predsedstvo izvolimo še enega člana, in sicer dr. Zlatana Srećca.

Predsednik dr. Ivan Ribar: Ali sprejemate ta predlog? (Vzkliki: Sprejemamo! Ploskanje.) Ugotavljam, da je v predsedstvo izvoljen tudi dr. Zlatan Srećca.

Med ploskanjem vseh svetnikov in prisotnih na galeriji je stopilo in sedlo za improvizirano predsedniško mizo pravkar izvoljeno delovno predsedstvo drugega zasedanja AVNOJ.

Predsedujoči dr. Vojislav Kecmanović (Bosna in Hercegovina): Zahvaljujem se za zaupanje, ki ste ga izkazali meni in tovarišem članom delovnega predsedstva. (Ploskanje.)

Prehajamo k volitvam verifikacijskega odbora in zapisnikarjev. Če dovolite, bi

predlagal, da v verifikacijski odbor izvolimo tovariše: Franeta Frola, svetnika iz Hrvatske (burno ploskanje), dr. Marjana Breclja, svetnika iz Slovenije (Ploskanje) in tovariša Todorja Vujasinovića, svetnika iz Bosne (ploskanje).

Ali je kakšna pripomba ali drugačen predlog? Ni. Ali je ta predlog sprejet? (Sprejet!)

Ali ima kdo kakšen predlog za zapisnikarje. (Nihče se ne javi.) Če dovolite, bi predlagal za zapisnikarja tovariša Šimeta Balena, novinarja iz Zagreba, svetnika iz Hrvatske in tovariša Osmana Karabegovića, svetnika iz Bosne. (Vzkliki: Sprejeto! Ploskanje.)

Prosim tovariša zapisnikarja, da gresta na svoja mesta. Prosim tovariša Karabegovića, da pokliče prisotne tovariše, tovariše svetnike pa, da oddajo svoja polnočlonska tovarišinska imena verifikacijskega odbora.

Zapisnikar Osman Karabegović (Bosna) poimensko kliče svetnike.

Prisotni svetniki so prihajali h govorniškemu odru in oddajali svoja polnočlonska imena. Ko je bilo to opravljeno, je spet povzel besedo predsedujoči dr. Vojislav Kecmanović: Preden začnemo s tretjo točko dnevnega reda prosim člane verifikacijskega odbora, da odidejo, opravijo pregled polnočlonskih imen in pripravijo poročilo verifikacijskega odbora.

Prehajamo k pozdravnim brzojavkam. Predlagam, da s tega našega zgodovinskega zasedanja pošljemo pozdravne brzojavke maršalu Sovjetske zveze Josifu Visarionoviču Stalinu (burno in dolgotrajno ploskanje), tovarišema: Živela Rdeča armada!, gospodu Winstonu Churchill, predsedniku vlade Velike Britanije (Burno ploskanje), gospodu Franklinu Delano Rooseveltu, predsedniku Združenih držav Amerike (burno ploskanje), Vseslovanskemu komiteju v Moskvi (burno ploskanje), našim bratom v Ameriki (burno ploskanje), vrhovnemu štabu NOV in POJ (burno, dolgotrajno ploskanje), vzkliki: Živel vrhovni komandant tovariš Tito. Živela naša hrabra

vojska!), našim bratom ujetnikom, ki so v fašističnih temnicah in taboriščih in vsem našim bratom borcem z neosvobojenega ozemlja. (Burno in dolgotrajno ploskanje.)

Prosim tovariša zapisnikarja Šimeta Balena, da bi prebral predloge za pozdravne brzojavke!

Šime Balen (Hrvatska) je začel brati: Vrhovnemu poveljniku Rdeče armade maršalu Sovjetske zveze Stalinu!

Svetniki Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, zbrani na svojem zgodovinskem zasedanju, pošiljajo vam, genialnemu vojskovodji in vrhovnemu poveljniku s slavo ovenčane Rdeče armade (burno ploskanje) svoje ognjevitne borbeno pozdrave. Mi vemo, da bi bil boj narodov Jugoslavije proti fašističnim barbarom za svobodo in boljše prihodnost brezupen, če ne bi bil sestavni del velike osvobodilne vojne osvobodilnega človeštva, na čelu katere je bratska in močna Sovjetska zveza (burno ploskanje) s svojo nepremagljivo Rdečo armado (burno ploskanje). Zato prežema narode Jugoslavije ne le običudovanje do Rdeče armade, ki pod vašim modrim vodstvom vsak dan dosega veličastne zmage, ko izganja Hitlerjeve horde na zahod, temveč tudi občutek globoke hvaležnosti za vse nadčloveške napore, ki jih velika domovina socializma žrtvuje za svobodo vsega človeštva.

V najtežjih dneh našega neenakega boja proti krvočelnemu in podmu okupatorju in njegovim pomočnikom smo vedno z zaupanjem zrl v slavno sovjetsko domovino, v herojsko Rdečo armado katere junaštvo, odločnost in samoodpovedovanje je navdihovalo borce naše narodnoosvobodilne vojske za nova dejanja. Tako tudi danes, ko ustvarjamo edino zakonito politično predstavništvo Jugoslavije, ko polagamo temelj za novo demokratično federativno Jugoslavijo, z zaupanjem gledamo v Sovjetsko zvezo in v vas, tovariš Stalin (burno in dolgotrajno ploskanje), ker vemo, da je bila Sovjetska zveza vedno resnični prijatelj vsakega naroda, ki se je boril za svojo svobodo.

Živela močna in bratska Sovjetska zveza, ki na svojih ramenih nosi največje breme osvobodilne vojne proti fašizmu! (burno ploskanje.)

Živela nepremagljiva Rdeča armada, osvoboditeljica človeštva! (Burno ploskanje.)

Živel vodja sovjetskih narodov, vrhovni komandant Rdeče armade, genialni vojskovodja Stalin! (Burno in dolgotrajno ploskanje.)

Gospodu Winstonu Churchill, predsedniku vlade Velike Britanije.

Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije s svojega drugega plenarnega zasedanja pošilja vam, gospod predsednik in prek vas narodom Britanije svoje borbeno pozdrave. Uspehi, ki so jih v boju proti Hitlerjevemu nasilju dosegle oborožene sile Velike Britanije, približujejo konec suženjstva naših narodov, razveseljujejo naša srca in nam dajejo nov polet v našem boju.

Narodi Jugoslavije bodo kakor doslej častno opravili svojo dolžnost v tej vojni. Dejstvo, da se Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije razvil v najvišje predstavništvo suverenosti narodov in države kot celote in se konstituiral v najvišje zakonodajno in izvršilno telo Jugoslavije, onemogoča delovanje vseh, ki so slabili naš boj do okupatorjev in bo prispevalo k temu, da bo boj naših narodov še oster in odločen in da bo še več prispevek k skupni zavezniški stvari. (Ploskanje.)

Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije s svojega drugega zasedanja pošilja, gospod predsednik vam, narodom Združenih ameriških držav in vaši hrabri armadi svoje pozdrave in želje, da bi dosegli čim večje uspehe in čim hitreje zločili Hitlerjevsko tiranijo. Z namenom, da bi okrepili boj naših narodov, se je Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, kot predstavnik narodnega boja in narodove volje konstituiral v najvišje zakonodajno in izvršilno telo Jugoslavije, kar bo še bolj okrepilo naše vrste in omogočilo, da bo naš prispevek

k skupni zavezniški stvari v boju proti Hitlerju še večji. (Burno ploskanje).

Vseslovanskemu komiteju, Moskva.

Svetniki Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, zbrani na svojem drugem zasedanju pošiljajo Vseslovanskemu komiteju svoje borbeno pozdrave. V boju proti zakletem sovražniku vsega človeštva, predvsem pa Slovanov, proti nemškimi fašističnim imperialistom, so narodi naše dežele ostali zvesti velikemu in bratskemu ruskemu narodu v stvari slovenske solidarnosti. Izražamo svojo bratsko solidarnost Vseslovanskemu komiteju za pomoč, ki jo je dal naši domovini, katere otroci se nesebično borijo za pravično stvar. Upamo tudi, da bodo narodi Jugoslavije v vas imeli zvestega prijatelja v boju, v boju za utrjevanje pridobitve svoje nove, enakopravne, demokratične, federativne Jugoslavije, zibelke federativne skupnosti vseh južnoslovanskih narodov.

Živela bratska solidarnost vseh Slovanov v boju proti nemškemu fašizmu (burno ploskanje).

Živel Vseslovanski komitej! (Burno ploskanje.)

Južnoslovanskim bratom v Ameriki

Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije vam pošilja pozdrave iz vaše stare domovine. Vaše domovina vas pozdravlja kot svoje sinove, ki jih ni nikoli pozabila in ki je niso pozabili v najtežjih trenutkih njene zgodovine. Pozdravlja vas z besedami ljubezni, ki je dobila svoj polni človeški pomen v boju za izvoljen in svobodo - z besedami zahvale za pomoč, ki ste jo nudili našim narodom v njihovem neenakem in nadčloveškem osvobodilnem boju proti fašističnim osvajačkom in vsem ustaškim in četničkim podaničkom.

Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, ki je bil izvoljen v boju za bratstvo in svobodo in ki je organ boja za končno in popolno osvoboditev južnih Slovanov, se je sestal na osvobodjenem delu naše skupne domovine, da pregleda naše dosedanje boje in prizadevanja, in sprejme usodno pomembne sklepe za prihodnje dni. (dalje prihodnjič)

Po dobrem delu dobri rezultati

(Nadaljevanje s 3. strani)

povišanja cen repromateriala, predvsem domačega, kjer ima poseben vpliv tudi devizna participacija.

Najhuša je negotovost. Delavci se zavedajo resnosti položaja. Kako kot glavni direktor ocenjujete njihovo socialno varnost?

Res je, najtežja je negotovost, ki se vsak dan, tako v delu dneva, ko smo skupaj kot delavci, kot popoldne, zaostuje. Inflacijska gibanja so silna in pritiski za brzdane inflacije s povečanjem osebnih dohodkov so vedno večji.

S planom razvoja delovne organizacije, ki je izhajal iz resolucije, smo načrtovali nižji realni standard, vendar resolucija ni predvidela tako velikih inflacijskih gibanj. Zato smo v Kibernetiki pripravili predlog spremenjene socialne pomoči članom kolektiva in njihovim družinam, ki so najbolj ogrožene. Prav tako pripravljamo predlog spremembe OD za vse delavce od 1. 9. 1983 dalje.

KAKO NAPREJ?

V nekaterih delih naše delovne organizacije imamo vzpodbudne pri-

mere, da se delavci odgovorno in zavzeto prizadevajo za izpolnjevanje proizvodnih obveznosti (Vega, Števec, Mehanizmi...). Od kvalitativnih rešitev naj omenim borbo in aktiviranje vseh sil za večji izvoz. Osrednja in glavna naloga je priprava vseh podlag, da se bo naša stroja lahko vrtili, da bomo imeli delo. Iz tega bodo izšli proizvodi, dohodek in tudi del, namenjen za osebne dohodke, bo večji. To je naša generalna linija, ki nam mora zagotoviti zanesljivost v danih razmerah in čvrsto socialno varnost zaposlenih. Naša stvarnost je taka, da moramo računati na nadaljnje padanje realnega življenjskega standarda — ničesar ne bomo dosegli, če bomo še naprej trošili več, kot bomo ustvarili.

Z boljšim, bolj povezanim delom, z večjo prožnostjo pri dopolnjevanju kapacitet in z večjo medsebojno pomočjo med temeljnimi organizacijami bi lahko dosegli boljše rezultate. Temeljne organizacije si morajo odpreti vrata bolj na stežaj. Tu mislim na potrebo po vzdrževanju določenih kapacitet, ki je osrednja nit utrjevanja socialne varnosti med TOZD.

Alojz Boc

rijskih ojačevalnih naprav. Prepoved je seveda v dobršni meri zavrla tudi prodajo, zato bi bilo izvono naročilo še kako dobrodošlo!

Od letošnjega drugega polletja v sezanskih Sprejemnikih pričakujejo se boljše rezultate kot so jih dosegli v prvih šestih mesecih. Z naročili imajo namreč „pokrite“ vse kapacitete, zaradi nekaterih ozkih grl v proizvodnji (proizvodnja zvočnih elementov, navijalnice transformatorjev, radijska proizvodnja) pa večkrat priskočijo na pomoč tudi režijski delavci. S to prakso nameravajo nadaljevati tudi v prihodnjih mesecih, saj bo ob urejeni preskrbi z repromateriali delavcev v neposredni proizvodnji manjkalo. Čeprav zaenkrat še nimajo rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavljanjem materialov, za katera so potrebna devizna sredstva, pa menijo, da bodo tudi v prihodnjem obdobju s pomočjo drugih članic Široke potrošnje lahko razrešili večino problemov.

Kljub pozitivnemu finančnemu rezultatu (v polletju so ustvarili 5,48 milijona dinarjev ostanka, čisti dohodek pa je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem večji kar za 64,2%) pa imajo v sezanski Iskri še vedno nizke osebne dohodke. V letošnjem polletju so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem sicer večji za 23,6% (povprečno 12.113 dinarjev), še vedno pa je kar 150 članov kolektiva, ki prejema osebne dohodke nižje od 10.000 dinarjev.

Stane Fleischman

RAZGOVOR Z VODJO LABORATORIA ZA PRESKUSNJE ELEMENTOV V DO IKM TONETOM TEKAVCEM

Preizkus kakovosti — vizum za tržišče

V SOZD Iskra pravzaprav ne-malokrat slišimo o dejavnosti laboratorijev DO IKM. Našim delavcem pa je dejavnost teh laboratorijev vendarle pre-malo znana, zato smo se odločili, da bomo laboratorije predstavili. Najprej smo se napolnili k vodji laboratorija za preskušanje elementov v IKM Tonetu Tekavcu, ki se je našemu vabilu na razgovor ljubezljivo odzval.

Kako bi na kratko opisali razvojno pot laboratorija?

V okviru bivšega Zavoda za avtomatizacijo je bil v sektorju za meritve in kvaliteto ustanovljen laboratorij za elemente, za elektrone (elektronski in elektromehanski), kot osnovni laboratorij, iz katerega so se razvili drugi laboratoriji na področju kakovosti. V današnji DO IKM je to eden od desetih laboratorijev, ki poleg skupnih služb predstavljajo raziskovalno organizacijo.

Kakšna je osnovna dejavnost laboratorija?

Osnovna dejavnost tega laboratorija je preskušanje elektronskih in elektromehanskih elementov. Preskusi so različne vrste: preskus iz razvoja, preskus prototipa, iz poskusne serije, iz ničte serije ter preskus izredne, utečene proizvodnje. To je navadno tipski preskus, ki je najbolj kompleksen in obsega vrsto preskušanj. Tipski preskus pove, ali proizvod ustreza veljavnim standardom ali predpisom ter deklariranim tehničnim podatkom, oz. ali je proizvajalec sposoben proizvajati v zadostni količini izdelek, ki ustreza omenjenim pogojem.

Tipični elementi, ki jih v tem labora-

toriju preskušamo, so: plastni uporni naviti upori, potenciometri, filtri, diode, mostički, keramični kondenzatorji, naviti kondenzatorji, elektrolitski kondenzatorji, konektorji, preklopniki in tipke; v novjšem času pa so to novi izdelki tovarn, kot npr. varistorji, poslojni keramični kondenzatorji, prikazalniki, chip upori ter uporabne mrežev debeloplastni tehniki.

Po kakšnih standardih opravljate te preskuse?

Preskuse opravljamo tako po domačem standardu JUS, kot tudi po mednarodnem standardu IEC ali po nacionalnih standardih DIN, VDE, MIL, BS itd. Včasih so ti standardi nedorečeni ali šele v fazi nastajanja in je zato treba gledati na izkušnje in znanje izbranih strokovnjakov. Končni izdelek laboratorija pa je poročilo o preskusu, ki mu v večini primerov sledi certifikat, čemur smo včasih rekli atest. To je potrdilo, da določen element ustreza zahtevam standarda in s tem dobi zeleno luč za prodajo doma ali v tujini. Tako bi moralo biti, vendar se včasih dogaja, da pošlje proizvajalec na trg izdelek, ki ni bil ustrezno preverjen, kar pa se mu najpogosteje maščuje z reklamacijami, z obiskom republiškega tržnega inšpektorja in podobno.

Kako se preskusi med seboj razlikujejo?

Preskusi so glede na zahteve standardov lahko različni, vendar se v glavnem delijo na električne, klimatske in mehanske preskuse. Za vzpostavljanje poskusnih pogojev ter za meritve uporabljamo tudi druge laboratorije v IKM: klimatsko-mehanski, metrološki ter laboratorij za vzdrževanje opreme.

Glede opreme so vedno težave, saj so nekatere naprave ali merilniki stari tudi nad 15 let. Zato pride večkrat do okvar in zastojev, kar povzroči težave nam in naročniku. Posledica tega je, da se predvideni konec preskusa in s tem rok

(Nadaljevanje na 5. strani)

TOZD SPREJEMNIKI, SEŽANA

Več truda in solidarnosti, boljši rezultati

Rezultat poslovanja kolektiva sezanske Iskre v prvem letošnjem polletju kaže, da so se razmere v primerjavi z obdobjem, znanem po velikih težavah v poslovanju, izboljšale. To je v prvi vrsti posledica strnjениh naporov kolektiva samega, ki pa mu je stala ob strani tudi DO Široka potrošnja.

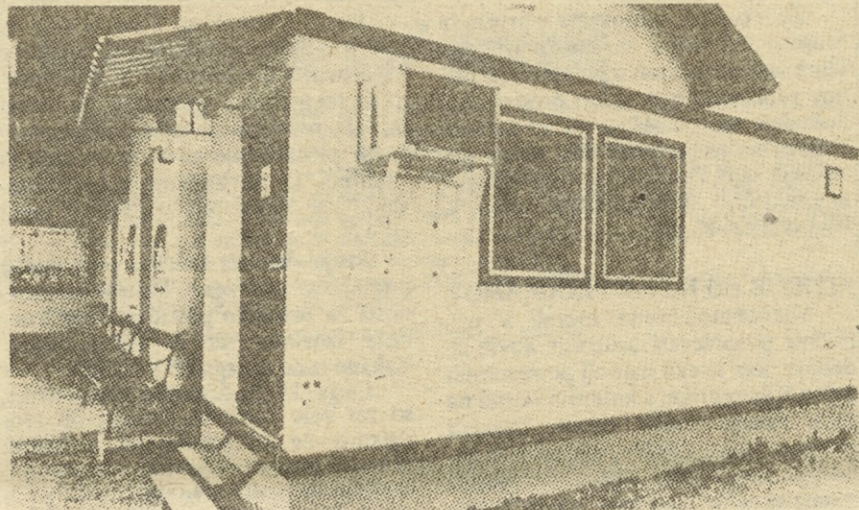
Uspeh povečanih prizadevanj je najbolj viden pri podatkih o fizičnem obsegu proizvodnje, ki je celo boljši od načrtovanega. V primerjavi s planom za to obdobje so dosegli kar za 18,8% več, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa celo za slabih 40% več. To seveda predvsem ponazarja težave, ki so jih imeli leta 1982, ko proizvodnja ni uspela dohajati načrtov. Dober letošnji rezultat pa še zdaleč ne prikazuje težav, ki so jih imeli pri nabavljanju potrebnih reprodukcijskih materialov.

Primanjkovalo je zlasti lakiranih žic, kablov, dinamo pločevine itd. Spisek je precej podoben spiskom manjkajočih materialov drugih temeljnih organizacij v Široki potrošnji. Podobne težave so imeli tudi v prvem polletju preteklega leta, vendar je bilo takrat pridruženih še mnogo nerazčiščenih programskih vprašanj, vse skupaj pa je močno zaviralo „vrtenje proizvodnje“.

Sežanskim Iskrašem pa še vedno

spodletavajo prizadevanja za povečanje izvoza. Dolgoletne orientiranosti proizvodnje v domači trg seveda ni mogoče spremeniti čez noč, zato prav zdaj veliko pričakujejo od akcije, ki jo pripravljajo skupno z Iskro Commerceom, pripomogla pa naj bi k izvozu ojačevalnih naprav. Taka akcija seveda ne more biti zasnovana kratkoročno, saj izvorna naročila nemalokrat pomenijo tudi posege v proizvodnjo, spremembe programa itd. V Sežani zato od Iskra Commerce pričakujejo predvsem več informacij z inozemskih tržišč.

S prodajo na domačem, jugoslovanskem trgu, pa težav nimajo. Manj nevarnosti kakor ostale temeljne organizacije Široke potrošnje so imeli tudi z zamrznjenimi cenami končnih izdelkov, saj je ta režim določanja cen veljal le za tretjino njihovih proizvodov. Pač pa jim je mnogo neprijetnosti povzročila prepoved investiranja v negospodarske objekte, kamor so prodali največ se-

ISKRA-AVTOMATIKA

Postajni signalno-varnostni sistem NPI-75

Energetska kriza, ki dobiva iz leta v leto večje razsežnosti, v veliki meri vpliva na to, da se vedno več potniškega in tovornega prevoza usmerja iz cest na železniške tise. Večji izkoristek železniških transportnih poti pa po drugi strani zahteva modernizacijo prog, magistralnih in tistih z manjšim prometom, kar je predpogoj za večjo varnost, zanesljivost delovanja, vodenje prometa in vzdrževanja. Hkrati pa se pojavlja še drugi moment; zmanjšane investicijske možnosti, ki narekujejo razvojne rešitve v cenejše, zato pa nič manj varne in uporabne sisteme v okviru razvojnega sistema integriranega upravljanja z železniškim transportom.

Iskra se je intenzivno vključila v modernizacijo jugoslovanskih železnic zlasti po posojilu mednarodne banke v 1965. letu. V preteklih skoraj dvajsetih letih je modernizirala cca 1800 km prog, 200 večjih in manjših postaj, 4 velike ranžirne postaje, preko 400 vestnih prehodov, v kar je vgradila moderne sisteme signalnih naprav, sisteme telekomunikacij in moderne naprave teleinformatike in daljinskega upravljanja sistemov za vleko in promet. Da bi sledila trendu razvoja v sisteme, ki bi z nizko ceno opravičili ekonomičnost zavarovanj, hkrati pa nudili zadostno stopnjo avtomatizacije prometa in nezmanjšano stopnjo varnosti, so razvili signalno varnostni sistem NPI-75, ki je v svoji modularni zasnovi obdržal vse bistvene prednosti geografskih sistemov.

Pri razvoju sistema so uporabljeni najsoodobnejši tehnološki in konstrukcijski dosežki. Zasnovan je tako, da v celoti preprečuje napake posluževalcev vsi timi odseki v področju postavljene vozne poti vlakov s varnostno kontrolirani, če so prosti ali zasedeni. Pri organiziranju vlakovne vozne poti se upošteva: prostost timnih odsekov, pravilna lega kretnic, bočne zaščite, varovalne poti, čelne zaščite itd.

Pogoj za postavitev signala na PROSTO pri ustvarjeni vozni poti kje tudi blokiranje. Mehansko in električno blokiranje zunanji elementi na progi so na postajnem posluževalnem tabloju prikazani s svetlobnimi indikacijami v skladu z geografsko situacijo postavljene vozne poti na postaji. Prek ustreznih komand sistem omogoča realizacijo pomožnih manipulacij, ki so potrebne, če pride do okvar na zunanjih ali notranjih delih. Prek posluževalnega tabloja pa se ga lahko preklopi iz lokalnega vodenja na avto-

matično delovanje oziroma prek daljinskega vodenja na lokalno ali avtomatično in obratno.

Avtomatično postavljanje voznih poti, programiranje voznih in ranžirnih poti s sposobnostjo pomnjenja, so funkcije, ki jih je možno enostavno programirati v sklopu mikroprocesorskega sistema TI-30.

Omenili smo že, da je polna izkoriščenost vgrajenih elementov in opustitev nekaterih funkcij, ki na manjših železniških postajah ne nastopajo, omogočila precejšnje zmanjšanje volumna avtomatike in s tem tudi investicijske vrednosti opreme, ki v primerjavi s dosedaj vgrajenimi sistemi predstavlja več kot 40%.

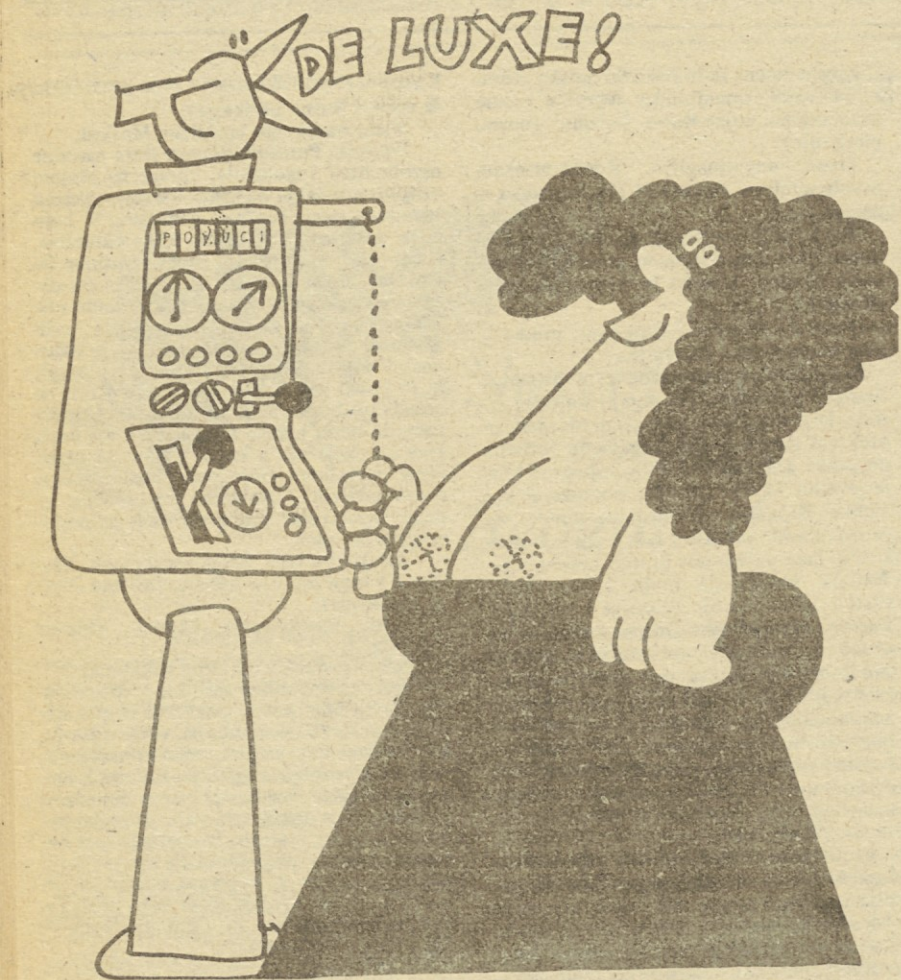
Zmanjšanje volumna opreme in nove konstrukcijske rešitve so prispevale tudi k občutnemu zmanjšanju gradbenih stroškov za zagotovitev potrebnih prostorov. Kot posebnost se uveljavlja tudi možnost kontejnerske gradnje sistema NPI-75, ki predstavlja maksimalno možno izgradnjo postajnega signalno-varnostnega sistema v tovarni.

Takšna gradnja je primerna predvsem za manjše in odročnejše postaje. V kontejnerju je prostor za relejni del, napajalni sistem vključno z akumulatorskim prostorom, opremo za daljinsko krmiljenje TI-30 in TK opremo. Montaža na terenu je enostavna in hitra, saj zahteva le polaganje in priključitev kablov.

Z novim sistemom je Iskra ponovno dokazala, da sledi razvoju in s tem modernizaciji železniškega omrežja v svetu. Z ekonomsko sprejemljivimi ponudbami pa po drugi strani teži tudi k temu, da bi bila investicijska vlaganja čim manjša, uporabnost sistema pa čim večja in dosegljivejša.

Š. D.

Iskra za energetiko

V vseh energetskih objektih in v centrih daljinskega vodenja je potrebna oprema, ki omogoča operaterju komuniciranje z napravami oziroma s sistemom, ki ga nadzoruje in vodi. V ta namen proizvaja Iskra vrsto elementov od instrumentov, tipalk in preklopov do komandnih pultov in mozaičnih sinoptičnih plošč.

Boštjan Škorjak

Rezki Šenk v slovo

Onemeli smo ob novici, zastal je vsakdanji ritem dela, ko smo izvedeli kruto resnico, da se je tvoja življenjska pot po kratkotrajni, a težki bolezni tako nepričakovano prekinila.

Pred osemindvajsetimi leti si se zaposlila v Iskri v Kranju. Vse do sredine julija letos si zelo vestno in uspešno opravljala najzahtevnejša dela v mali strugarni. Nikoli, kljub številni družini in bolezni v družini, nisi odklonila dela, s svojim delom si pomagala izpolnjevati proizvodne naloge. Namesto, da bi po tako dolgi in uspešni delovni dobi odšla uživati zasluženi pokoj, je huda bolezen prekinila tvojo nadaljnjo življenjsko pot. Tvoje delovno mesto je ostalo prazno, zelo te bomo pogrešali pri našem vsakdanjem delu, še bolj seveda tvoji najbližji, mož Lojze, hčerke Nada, Marija, posebno najmlajša Cirila, kateri je tvoja smrt gotovo zadala najhušji udarec.

Ob težki izgubi izrekamo vsi sodelavci in prijatelji globoko sožalje tvoji družini, s katero iskreno sočustvujemo.

Z neizmerno bolečino smo se poslovili od tebe, draga Rezka, ostala nam boš v trajnem spominu, kot pridna, vestna sodelavka.

Sodelavci iz TOZD TSD

Preizkus kakovosti — vizum za tržišče

(Nadaljevanje s 4. strani)

eventualne izdaje certifikata podaljša, kar povzroči zakasnitev pogodbenega roka proizvajalca elementov do kupca. To se seveda zgodi v primeru, ko elementi niso prestali preskusa in je treba čakati na nove, izboljšane serije ter preskus ponoviti. To pa lahko traja tri-štiri mesece. Včasih zaradi tega pride do nezakazovanja pri naročniku, kar pa nikakor ne sme vplivati na naše delo, kjer se moramo držati osnovnega načela: biti objektivni in nepristranski.

Naj omenim, da nas poznajo in priznavajo tako po Jugoslaviji kot tudi v tujini. Imamo npr. pooblastilo TOC (Tehnični opitni center) iz Beograda. V Jugoslaviji smo edini član organizacije EXACT (International Exchange of Authenticated Electronic Component Performance Test Data) — organizacije za mednarodno izmenjavo preventivnih podatkov o preskusih lastnosti elementov za elektroniko, v katerem imamo status priznanega preskuševalca. S to organizacijo, ki ima sedež v Londonu, si izmenjujemo poročila o preskusih elementov. Naši sodelavci so aktivni člani JEK, ki pripravljajo jugoslovanske standarde s področja elektrotehnike (elementi). Preko tega sodelujemo tudi na mednarodnem področju izdelavi mednarodnih standardov IEC za elektronske elemente.

Koliko ljudi dela v vašem laboratoriju?

Laboratorij je sorazmerno majhen (imenujemo smo štirje sodelavci), vendar vedno skušamo prilagajati potrebam Iskre. Želeli bi, da bi na tem področju pokrivali celotno Iskro, vendar zaenkrat to ni mogoče.

Zato je več razlogov; nekateri od teh so: zapiranje posameznih organizacij v svoj krog, ustanavljanje lastnih preskuševališč s podvajanjem take opreme, kot je pri nas, pošiljanje elementov na tržišče brez potrjenih preskusov tako doma kot na tuje itd., čeprav nam vsako leto zainteresirane Iskrine organizacije pošljejo svoj program preskušanja pri nas, ostane nemalokrat le pri obljubah. Če pa moramo, da bi bili ekspeditivni, temu primerno organizirati delo, rezervirati poskusne naprave ter zaposliti strokovni kader. Najtežje namreč je, če laboratorij povečamo, naročila tovorna stagnirajo. Seveda pa po

drugi stani spet ni prav, če pri zmanjšanem številu sodelavcev delo zastaja zaradi relativne preobilice naročil.

Naš dohodek je pač odvisen tudi od pravičnega usklajevanja velikosti laboratorija in pritekajočih nalog. To je večkrat težko doseči. Zadnji dve leti skušamo to doseči s pogodbami o sodelovanju s posameznimi tozdi, ki angažirajo s svojo ponudbo določeno število ljudi na leto. Za zdaj sta to KEKO Žužemberk in Elektrolit Mokronog, s katerima kar uspešno sodelujemo. Od drugih Iskrinih tovarn vzdržujemo še najboljše poslovne stike s tovarnoma Upori in Hipot iz Šentjerneja.

S čim se poleg osnovne dejavnosti še ukvarjate?

IKM je raziskovalna organizacija in tudi naš laboratorij prispeva svoj delež za upravičenost tega naziva. Tako smo vrsto let opravljali različne raziskovalne naloge s področja elementov in jih publicirali. Večino nalog je sofinancirala Raziskovalna skupnost Slovenije, kar nam je zelo prav prišlo zlasti v »sušnih« letih. K temu bi mogoče dodal še predavanja na različnih seminarjih, ki jih organizira Iskrin izobraževalni center ter na simpozijih na elementih v sklopu ljubljanske razstave »sodobna elektronika«.

V laboratoriju vzdržujemo in dopolnjujemo banko podatkov o elektronskih elementih iz vsega sveta. Najvažnejši viri so poleg Iskre še: lista potrjenih izdelkov, ki nam jo redno pošilja Service National de la qualite des composants electroniques iz Pariza, poročila že omenjene organizacije EXACT iz Londona ter podatki o zanesljivosti elementov švedske vojaške institucije FTL. Pred časom pa smo vzpostavili stik še z angleško banko podatkov o elementih Codus Bank iz Sheffielda, od koder bi preko računalnika v hiši dobivali željene podatke. Za zdaj stvar še ne teče, ker še ni jasen način financiranja teh uslug.

In vaše želje?

Ker je oprema laboratorija dokaj zastarala, bi se radi čimprej modernizirali z novjšimi napravami, avtomatskimi merilniki in računalniki, kar menimo, da je v današnjem hitrem tempu razvoja tehnike za nas neobhodno potrebno.

Mak

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Doklej še bitka z dobavitelji reprodukcijjskih materialov?

Prvo polletje letošnjega leta bi bilo izvozno tudi v Železnikih lahko uspešnejše, če se ne bi enako kot v preteklem letu, nenehno zatikalo pri nabavljanju potrebnih materialov. Koliko nevednosti so imeli v teh šestih mesecih zgovorno dokazuje seznam (ne)uspehov nabave službe Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov: prav nobenega materiala niso uspeli nabaviti toliko, kot bi ga potrebovali. Posledice: manjša proizvodnja, za dva milijona dolarjev manjši izvoz, prisilno »udarnišvo« ki naj bi v drugem polletju rešilo, kar je rešiti še možno.

Najslabše je bilo v prvih letošnjih mesecih (že tradicionalno) z dobavami dinamov pločevin, brez katere motorjev seveda na noben način ni mogoče proizvajati. Z velikimi težavami so je uspeli nabaviti bori 40,1 % potrebnih količin. Položaj je bil že tako kritičen, da bi junija obstala celotna proizvodnja, če ne bi maja intervencijsko uvozili najnujnejše količine tega strateškega materiala.

Le malo bolje je bilo s hladno valjanimi proizvodi iz železa — dobili so jih le 58,5 % potrebnih količin, podobno kot proizvodov iz aluminija, ki so jih uspeli »napraskati« 59,1 % potrebnih količin. Malo več sreče so imeli z medenino (62,3 %), legurami aluminija (77,1 %), lakirano bakreno žico (85,7 %), zamakom (88,5 %), še najbolje pa jim je šla »od rok« nabava paličastih jekel, ki so jih dobili skoraj toliko, kot so jih potrebovali — 99,1 % potrebnih količin. O vzrokih za take »komedije«, ki se kakor zgodbe o jarih kačah in steklih polžih vlečejo v nedogled, na tem mestu ni smiselno razpravljati. Bolj »zanimive« so posledice pomanjkanja strateških materialov, npr. izpad izvoza.

Naj začnemo pri inozemskih podjetjih, s katerimi Tovarna elektromotorjev sodeluje že dolga leta in predstavlja (doslej) najtrdnješe izvozne opore. (Tisti »doslej« je zapisan zaradi popolnoma upravičene bojzani, da utegnejo zahtevni inozemski partnerji poiskati solidnejše dobavitelje). Zahodnonemški firmi AEG dobavljajo več proizvodov, vendar niti enega niso uspeli izdelati (in dobaviti) v dogovorjenih količinah. Zaostanki se gibljejo od 5 do 55 %. Zahodnonemška firma Braun je prejela med 17 in 100 % manj od naročenega. Italijanski Girmi se je moral zadovoljiti s 15 do 52 % manjšimi količinami od naročenih, češka Merkuria pa je prejela od 6 do 100 %

manjše pošiljke. Od 34 do 100 % »priškrjen« pošiljke pa so odpotovale v Avstrijo (Philips), Nizozemsko (Cletoimpex), Grčijo (Kalamarakis), Italijo (Fiorentini in Ferrari), NDR (Heim electric) in Francijo (Sideme).

Cena šepajoče oskrbe z reprodukcij-

skimi materiali je torej v prvem polletju dosegla nič manj kot dva milijona dolarjev. Med poletnimi meseci se je sicer nabralo nekaj več materialov, ki jih bodo z udarniškim delom (ob petkih po dve izmeni skupaj, z delom režijev v proizvodnji, z delovnimi sobotami vse tja do novega leta, itd.) poskušali kar najhitreje predelati v finalne izdelke in iztržiti iz tujine kar največ se bo še dalo. Vendar pa je pripravljeno nekaj, kar bo zelo težko nadomestiti: poslovni ugled in zaupanje tujih partnerjev v veljavnost sprejetih dogovorov.

To pa je, žal tisto kar lahko v perspektivi povzroči več glavobola kot dva (obžalovanja vredna) milijona dolarjev danes. In pri tem sploh ne upoštevamo vzdušja v kolektivu, ki mora hočeš nočeš sprejeti pravila igre, v kateri ima že vnaprej določeno podrejeno vlogo (pod zelo muhastim režiserjem)...

Stane Fleischman

ISKRA AVTOELEKTRIKA

Borci NOV na izletu

Čudovito, lahko zapišemo! Neponovljivo soboto, 27. avgusta so doživeli člani aktivna zveze borcev iz novogoriške Iskre Avtoelektrike. Zgodaj zjutraj so odšli z Globtourjevimi avtobusom na enodnevni izlet po naši lepi domovini, vseh skupaj pa jih je bilo 29 iz »dvoriščnih« TOZD in DSSS.

V spremstvu vodiča — domačina Fabjana Vičiča, ki je med drugim skrbel tudi za lačne in žejne želodce, predvsem pa za dobro voljo, ki jo je bilo v avtobusu na pretek, so si ogledali Bazo 20, Jurčičev rojstni kraj Muljavo, čudovito zeleno dolino Krke, ki je pravo nasprotje sončne Primorske, to pa zato, ker tu že dolgo ni deževalo.

Postanek so si pod »silo razzmer« privoščili tudi v Dolenj-

skih Toplicah, od tu pa ni daleč do kostanjeviške torme vive in čudovite galerije našega umetnika Božidarja Jakca.

Borke in borci, prekaljeni kot so, so se podali tudi v samostan Pleterje, žal so si borke ogledale to razkošje le z zunanje strani, saj vsi vemo za znano pravilo, da je vstop v ta samostan dovoljen le moškemu spolu. »Nič ne de,« so si mislile, zato so se pa toliko dlje časa zadržale v muzeju NOB, ki je tudi nepozabno doživetje.

Kljub napornemu dnevu utrujenosti niso poznali, to pa zato ne, ker so združili prijetno s koristnim. Tako je tudi prav, zato se ni čuditi mnenju vseh udeležencev — bilo je res enkratno in nepozabno.

M.R.

SOZD ISKRA

Izobraževalni center

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu;

5. zunanjetrgovinska šola v Iskrí

v času od 1. 2. — 26. 4. 1984

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja družbeno-ekonomske in poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

POGOJI ZA VPIS:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima dokončano višjo ali visoko šolo tehnične, ekonomske, pravne ali izjemoma tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega od svetovnih jezikov,
- je star (praviloma) do 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo ta izpit, ki je eden od pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka »5. Zunanjetrgovinske šole v Iskrí«.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 26. 9. do 8. 10. 1983 v Portorožu.

Izpitni roki v letu 1983 bodo v oktobru in decembru pri izpitni komisiji na Gospodarski zbornici Slovenije.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci bodo 3 mesece pred pričetkom šolanja prejeli posebej pripravljeno študijsko gradivo, ki ga bodo morali do pričetka izvajanja programa šole preučiti.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah za slušatelje s tehnično predizobrazbo in izbranih elektrotehniških temah za slušatelje z netehniško predizobrazbo.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge v zunanjetrgovinski dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

Ekonomska fakulteta »Boris Kidriča«, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

mag. Mitja Tavčar, dipl. inž.

STROKOVNI KOORDINATOR PROGRAMA:

dr. Ferdinand Trošt

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 1. 2. 1984 ob 8. v hotelu TRANSTURIST, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 26. 4. 1984 ob 14.

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj TOZD oziroma DSSS pošljejo najkasneje do 15. 9. 1983 na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s pripravami kandidatov za šolanje že v mesecu septembru 1983 (ZT registracija, dopolnilni tečaj tujih jezikov, temeljna predavanja pred pričetkom ZT šole).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

ISKRA AVTOELEKTRIKA

Pogovor z vodjo varnostne službe

Vsaka delovna organizacija ima svojo varnostno službo. To zahtevno delo opravljajo zanesljivi ljudje, izostrenih pogledov, s čutom presoje raznovrstnih obiskovalcev, domačih in tujih gostov in nenazadnje, vseh zaposlenih. Zanimiva, odgovorna, težka pa tudi lepa je naša služba, nam je pred dnevi dejal simpatični vodja varnostne službe v novogoriški Iskri Avtoelektriki Damjan Doplihar, ali tudi »glavni vratar«, kot ga nekateri kratko imenujejo.

Damjana pozna ves dva tisoč članski kolektiv te Iskrine DO, saj je na tem delovnem mestu zaposlen že točno 4 leta. Septembra 1979 je namreč prišel na to delovno mesto iz tovarne malih zagajalnikov. In prav zato smo ga povabili pred naš novinarski mikrofoni in z njim malce pokramljali. Nekoliko hudomušno, vendar iskreno je odgovarjal na naša zastavljena vprašanja, zato preberite, kaj nam je zanimivega povedal.

Damjan, nam najprej poveš, koliko zaposlenih je v varnostni službi v Avtoelektriki?

Deset nas je, z referentom za SLO in štirikami pa 16. Slednje vodim kot »doktor«, ki so jo dali že mojim predhodnikom in tako je ostalo do danes, čeprav je skoraj nerazumljivo, zakaj sploh čistilke v varnostni službi.

Koliko domačih strank pride povprečno na obisk v našo delovno organizacijo?

Zelo veliko. Zaposlenih nas je tu v Sempetru dva tisoč in temu primeren je tudi obisk domačih gostov, oziroma partnerjev. Je pa res med temi obiski veliko takih, ki z Iskro nimajo nič skupnega, torej so popolnoma privatni. Številčno pa je teh obiskov od 60 do 130 dnevno, odvisno pač od dneva in vremena. Kadar dežuje je gostov seveda občutno manj.

Kaj pa tujih gostov je večko?

Obisk tujih gostov je zelo zelo upadel po letu 1981. Vzroka sicer ne vem, naši službi pa je to vsekakor v prid. Manj skrbi.

Kako pa je z jutranjimi »mudniki« jih je večko?

Ne, razen nekaj izjem, ki pa so že kar stalne, vendar je opaziti izboljšanje. Da je temu tako, gre sigurno pripisati resnejšemu pristopu k temu problemu

in obravnavi prekrškov na disciplinskih komisijah. Priznati pa moram, da je bilo to stanje občutno slabše pred uvedbo spiska zamudnikov, ki visi ves dan na glavni oglasni deski. Se po sedmi uri so nekateri nemoteno prihajali na delo. Danes tega ni več.

In kakšni so ukrepi za zamudnike?

Ukrepi — premili. Kdor večkrat zamudi, mora na disciplinsko komisijo. Prejeta kazen pa prav malo, ali celo nič ne vpliva na kršitelja. Pred leti je bilo to drugače, zato tudi zamudnikov ni bilo. Za minuto zamude, si bil pri plači prikrajšan za pol ure. To je bila vzgojna kazen!

Je po tvojem mnenju preveč izhodov med delovnim časom?

Očitno preveč, kar pomeni, da dovolilnice v nobeni TOZD in DSSS ni težko dobiti. Prej, ko še ni bilo omejitev potovanj v Italijo, je bilo ob četrtkih, ko je v sosednji Gorici sejem, tudi do 200 izhodov. Seveda pa bi morali vzrok iskati tudi drugje, saj je med delavci veliko takih, ki dovolilnico res potrebujejo. Znano je, da razne občinske službe delajo le do 14, mogoče enkrat tedensko do 17 ure. V takih primerih so delavci primorani reševati zadeve med delovnim časom. Če dela delavec za strojem dvoizmensko delo, bi lahko tudi uslužbenec za pisalo mizo delal do 20 ure. Tako bi število izhodov med delovnim časom bistveno zmanjšali.

Kaj pa vnašanje alkoholnih pijač: je to pogost primer?

Da, veliko je tega. In prav zaradi tega smo mi v varnostni službi nekako neprijazni, neprijatelji, celo sovražniki smo nekaterim. Včasih se mi zdi, da smo celo družba, ki je solidna z uživalci alkohola. Tu je pre malo discipline. Nerazumno je tudi to, da nekateri delavci, ki bi morali biti za zgled, tega ne poče-

Damjan Doplihar.

njajo. To je tako široko področje, da zasluži obravnavo na višjem nivoju. In ta problem ni le Iskrski, prisoten je tudi v drugih DO. Preveč pasivni smo do tega. Varnostna služba kot taka je ne-močna, da bi se uspešno bojevala proti temu. Tiste, ki jim je cilj, napiti se na delovnem mestu, bi morali odstraniti iz DO.

Še zadnje vprašanje. Kaj bi bilo treba po tvojem mnenju spremeniti, izboljšati?

Predvsem spremeniti odnos do družbene imovine. Nekateri se vse premalo zavedajo, da je tovarna tisto, ki nam daje kruh in jutri lepše življenje. Zato naj vsak skrbi za boljše delo, boljše disciplino in vsak naj prispeva k odpravljanju nepravilnosti, ki jih ni malo. Naj izrabim to priliko še za poziv vsem tistim, ki se zbirajo že 10 ali več minut pred petnajsto uro pred vratnico, naj tega več ne počenjajo, saj tako mečejo slabo luč na ugled naše DO, ki si ga je priborila z nami vsemi v 23-letnem obstoju.

Marko Rakušček

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz GPP TOZD TSD za dragoceno in lepo darilo, hvala tudi GPP Tovarne mehanizmov.

Vsem želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu

Milan Papič.

Odhajam v času velike novosti

Maks Pavlin, elektroinženir, ki dela v DO Zorin, TOZD CAOP je odšel v zaslužni pokoj. Dopolnil je 40 let delovne dobe.

Zvedeli smo, da je že tretji človek, ki je delal v TOZD CAOP in ki od tam odhaja v pokoj. Pa se nam je zdelo, da kar nekaj nenavadno, da je sploh mogoče, da na tako dinamičnem področju, kakršna je avtomatska obdelava podatkov, ljudje sploh zmorejo do konca svojih službenih let vzdržati strokovno tekmo, saj je avtomatska obdelava podatkov nedvomno tako področje, ki zahteva mlade in dinamične ljudi in ki povrh vsega za svoj delovni delovni polet potrebujejo predvsem mladost tudi za svoj osebni in strokovni nadaljnji razvoj.

Zato nas je to pot odhajajoči Maks Pavlin zanimal še posebej. Še posebej nas je presenetil vtis, da v njem zgolj Iskra kar žari. Je pač Iskraševke sorte.

Karkoli smo ga namreč povprašali, vedno je v njem oživel kak pomembna kos Iskrine zgodovine. Kar pa je bilo bolj osebnih informacij, ki nam jih je razpustil, pa so se nanašale pretežno na njegovo življenje in spomine iz vojnih in povojnih let. Tak je torej Maks: z obema nozama ves čas v Iskri, vse od tedaj, ko se leta 1948 kot invalid zaposli v tedanji Iskri v Ljubljani, ki se je, kot vemo kasneje združila s kranjsko Iskro.

Niste rojen ljubljčan. Bi nam povedali, kje ste uživali vašo mladost? Ne, ljubljčan res nisem. Glede na mladost pa vsakomur rad povejam, da se zelo moti, če misli, da smo v mladosti mogli uživati radosti in veselja let tako, kot naprimer živi današnji mladi rod.

To vam prav radi verjamemo. Bili so namreč drugačni časi. Prav zato, pa bi verjetno radi povedali iz teh časov kaj nam je ostalo za današnjo mladino?

Seveda. Pa, da vam ne ostanem dol, bila je naša prejšnja vprašanje. Rastel sem v Celju, pa se ve, da je bilo že pred drugo vojno industrijsko področje. Toda med tedanjem in sedanjim je vendarle precejšnja razlika. V tistem pozabil, kako mračna in zanečarjena so bila takratna tovarniška področja. Na delavce so učinkovala že sama po sebi moreče. Videl sem, kako ljudje prihajali na delo zaskrbljeni, grede pa so bili tako utrujeni, da se komaj premikali. Malice so si morali seveda prinašati s seboj od doma. Spominjam pa se, da je bilo socialno življenje med delavci sicer precej živahno. Name pa je napravila posebej zanimiva knjžica Ivana Ribiča »Iz starih in novih časov«. Iz nje smo se mladi, kakršen sem bil jaz, naučili med drugim tudi da se družba spreminja.

Se bili dolgo časa tovarniški delavci?

Ne ves čas, ob počitnicah sem naprimer delal in pomagal pri kmetih, seveda v bližini doma. Potem je prišla vojna. Kako se je bilo, ne bi mogel reči, da se je vojna zame delala lepo, pa saj bi bilo kaj takšnega celjskega Slovence tudi kaj čudno. Zvedeti morate, da je bilo nekoč v Celju

poleg Slovencev tudi precej Nemcev in seveda da tudi nemškutarjev. Ob nemški zasedbi mesta je bil pritisk na nas, Slovence, zelo hud. Zatemnitev oken bi gleda na vojne razmere še nekako prenesli, toda nemški »črnuhi« so zahtevali na vsaki stavbi viseti zastavo s kljukastim križem. Ta zastava pa našo družino ni prizadela le s tem, ker je nismo marali, temveč smo za njeno izdelavo morali hočeš nočeš žrtvovati več dragocenih stvari. Ker blaga zanjo nismo mogli priskrbeti drugače, je šla po gobe očetova sokolska srajca, sestrina bela bluza in moje klotaste hlače.

Lahko si mislite, kako nam je bilo tedaj pri srcu. Toda Nemcem to še ni bilo dovolj; prepovedali so slovenski jezik in javnih mestih, požigali so slovenske knjige iz knjižnic, nas pa vabili na tečaj nemškega jezika, in ker ni bilo odziva na to, so udeležbo napravili za obvezno. — Nato so Nemci izvedli antropološko ugotavljanje porekla ljudi pred posebno zdravniško komisijo, kar je imelo za posledico delitev prebivalstva po skupinah.

Vse to si je danes kar težko zamišljati, tako nemogoče se zdi.

Prav imate, nemogoče se je zdelo tudi nam v tistih hudih dneh. Naj ob tem povem, da je bil moj oče zaprt že med prvimi Celjani. Jaz na primer pri tečajih nemščine nisem hotel govoriti nemško in ne izpolnjevati povelj pri Hitlerjevi mladini. Zato sem tudi ušel, vendar sem se bal, da me zapro, saj je bil tudi oče že zaprt. Pa smo dečki poskušali pač storiti svoje proti okupatorjem. Tako smo nekoč vdrl v gimnazijsko knjižnico in že srečno evakuirali Aeroklub, potem pa so nas ujeli. Vendar pa sem jo jaz še kar dobro odnesel.

Vendarle jim niste torej vsega ostali dolžni.

Kot vidite, res ne prav vsega, pa bi jim ostali dolžni še veliko manj, ko nas ne bi bili preselili v Srbijo.

Kako je bilo pa tam?

Bili smo pač izgnanci, pustili so nas usodi pri Vrnjački banji. Toda, Srbi so vedeli, da smo Slovenci, pa so nas sprejeli kot brate ter nam pomagali, kolikor so le mogli. Pa tudi sami smo se morali med seboj organizirati, da smo preživeli, vsako je moral prispevati po svojih močeh.

Toda, tam je že zgodaj vzplamtel upor. Kako ste se znašli v tem?

Tedaj sem imel šele trinajst let pa sem se zato vključil v partizanski odred kot mladinec. Predvsem na začetku sem bil zaradi svoje mladosti še najbolj uporaben za prenašanje sporočil. Kasneje pa sem bil v partizanih pač prav vse, borec, bombaš, minir, kurir, vezist.

Videti je, da ste kmalu pokazali smisel za tehniko?

Tako je, prav imate. Kdaj pa kdaj smo naprimer orožje morali mazati kar z oljem iz neeksploziranih sovražnikovih granat. Iz žarnice smo izdelovali električne vžigalnike, kradoma smo izpred sovražnih straž nabirali telefonsko žico za naše telefonsko omrežje. Minimalni smo objekti, ki jih je uporabljal sovražnik. Sploh smo počeli vse in v naših iznajdljivih rokah je vsak predmet dobil kakšno posebno uporabno vrednost.

veda zakon v tej zvezi ne določa, kdo naj bi bil tisti subjekt, ki bi naj mu pravico te vrste tudi materialno uresničil — saj je znano, da je to stvar tudi javnega mnenja, katerega izrazi pa se konkretizirajo praviloma preko v takšne namene posebej ustanovljenih skladov. Tu bi spomnili morda na sklade, kakršni so naprimer sklad Kraigherjevih nagrad, Sklad Iskre, Krkine nagrade in podobno.

Zakon namreč na tak načelen način priznava izumitelju pravico do posebne nagrade tudi v primeru, ko gre za izum ustvarjen v OZD, ki pa se ne izkorišča pač tudi zato, ker njegovega vpliva na povečanje dohodka ni mogoče neposredno izraziti, naprimer v primerih, ko izum prispeva k izboljšanju delovnih navad, naravnih pogojev, varstvu ljudi in podobno. Konkretno oblike posameznih korakov tehničnega napredka so namreč lahko zelo različne, pa zato tudi »patentabilni izumi« predstavljajo izredno razvejano stvarno problematiko, ki jo je v vsakdanjem življenju tako pravno kot tudi moralno in materialno izredno težko urejati tako, da bi bila že vnaprej popolno zagotovljena idealno gledana pravičnost varstva interesov, pa bodisi da gre za posameznike, OZD ali »združeno delo« kot celoto.

Menimo, da vsi, ki imajo kakorkoli v praksi ali tudi teoriji opravka z reševanjem in urejanjem medsebojnih razmerij, ki izvirajo iz korakov tehničnega napredka, to dobro vedo in da torej njihova vsakdanja »izkušnja« odtehta zelo veliko.

Naše razmišljanje ob zakonu o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja se nam je tu zdelo potrebno predvsem le zato, da bi »spisovali« k splošnemu poznavanju najpomembnejših določil in duha tega zakona, kar je za vse delavce — ustvarjalce v organizacijah poslovnega sistema Iskre nedvomno velikega pomena.

M. Ovsenik

In kako se je vojna za vas končala? Ne sicer še tako zelo slabo, saj sem jo odnesel le kot invalid. V Ljubljano pa sem se vrnil preko Trsta.

Po vojni pa ste začeli spet s šolo, mar ne?

Tako je. Vpisal sem se na srednjo tehnično šolo v Ljubljani in leta 1948 maturiral tam na elektrotehniškem oddelku za šibki tok. Leto kasneje pa sem se vpisal tudi na fakulteto in študiral, kot temu danes pravimo, ob delu, toda, ker mi invalidnina za študij ni zadostovala sem se moral zaposliti. Tedaj pa sem se že znašel v IEV, ki je danes sestavni del Iskre.

Kje ste delali v Iskri?

Najpreje sem kot invalid delal v kontroli, nato pa v telefoniji. To delo mi je bilo bližje že zato, ker sem se že med vojno, seveda na drugačen način, ukvarjal s telefonskimi zvezami. V razvoju sem delal na ploščatih relejih, ki so osnova telefonskih central. V proizvodnji je takrat že bilo OB in CV ter telefon s številnico. Razvijali smo tudi relejske enote za obstoječe telefonske centrale v Iskri. To je bilo obdobje hitrega in učinkovitega razvoja, ki mu je sledil razvoj kompletnih central za zasebni in javni promet po koračnem sistemu.

Že leta 1953 smo zgradili v doma izdelanimi centralami prvo mrežo central za rudnike Raša, nato veliko telefonsko omrežje za potrebe JNA, v katero je bilo že takoj v začetku vključenih osem central. Za tedanji čas je to pomenilo izreden uspeh. Seveda razvoj ni bil preprost, spopadali smo se s problemi, ki so danes vsakdanje, normativno določene in standardizirane reči.

V letu 1955 pa smo začeli z novo tehniko v telefoniji. Spojne poti niso več potekale po dekadnem pretiku, ampak jih je register preračunaval v marker. Ta nova tehnika je bila prvič predstavljena leta 1966 v Zagrebu.

V tistem času se je tudi že krepko oglašila računalniška tehnika.

Do leta 1960 smo v tovarni sklenili posodobiti obdelavo podatkov z elektronskim računalnikom na zunanje programiranje (UNIVAC 120). Spoznali smo namreč da razvoj proizvodnje v bistvu ni mogoč brez sprotnega spremljanja podatkov o porabi, rezultatih dela in potrebah.

Kasneje sem opravil še dvomesečen tečaj za spoznavanje računalnika UNIVAC. Čeprav je bil v primerjavi z današnjimi računalniki ta računalnik pravi embrio (saj je imel le 12 krat po 10 mest spomina), naprava ni razočarala.

V leta 1964, ko sem izredno končal študij na Fakulteti za elektrotehniko — prva stopnja je npr. računalniški sistem deloval s karticami. Kapacitete so bile že premajhne in že po dveh letih smo ugotovili, da bi potrebovali nov, večji, računalnik. Zato se je naša tovarna s še nekaterimi drugimi združila v enotno podjetje Iskra. V konceptu organizacije so obdelavo podatkov s sredstvi za avtomatsko obdelavo podatkov posebno poudarjali.

Za izpeljavo organizacije v enotnem podjetju so postavili področje za organizacijo in kadre, kjer sem sodeloval tudi sam, z nalogo, da s sodelavci načrtujemo opremo za AOP. Visoka cena, pa tudi stalščezvzhoda, to je da so računalniki krik zapadne mode, je realizacija odmaknila za štiri leta. Elaborat za nov računalnik je delavski svet sprejel šele 1967. leta, s tem, da sredstva za nabavo računalnika še niso bila zagotovljena.

Da bi približali računalništvo najširši slovenski javnosti, smo načrtovali center v Ljubljani, kjer naj bi sodelovali še z Zavodom za statistiko in Univerzo. Leta 1968 smo v prostorih tovarne TEN v Stegnah dobili prostore za računalnik, ameriška firma CDC pa nam je dobavila računalnik.

V tem času — nekako od 1960. dalje — se je Zavod za avtomatizacijo povezal s firmo ZUCE za domačo izdelavo računalnikov. Po prenehanju firme ZUCE je delo prenehalo tudi v zavodu za avtomatizacijo na teh računalnikih. Finančno breme za nabavo računalnika sta prevzela še Zavod za statistiko in Univerza, s pogojem, da računalnik povečamo iz že obstoječega CDC 3150 na CDC 3300. Z motivacijo, da je to matematični stroj, naj bi računalniški center upravljal tudi ustrezna ustanova.

Center je bil uradno odprt oktobra 1968, že februarja naslednje leto pa je bil tudi kadrovsko okrepljen. Upravljanje centra je prevzel Inštitut Jožef Stefan, ki si je v naslednjih letih prizadeval center premostiti in povečati kapacitete računalnikov.

Leta 1980 je bil ustanovljen Republiški računski center, v katerem do danes združuje sredstva za opremo prek 20 partnerjev.

V skladu z investicijo je Iskra ustanovila CAOP, ki sedaj kot eden izmed več kot dvajset partnerjev koristi kapacitete računskega centra (RC). Razvoj računalnika poteka v okviru skupnih

interesov vseh udeležencev, posamezni partner pa je omejen v svojem razvoju informatike.

Z združitvijo CAOP v DO ZORIN Iskri nekako sovpadata tudi prepričanje, da brez lastne opreme za obdelavo podatkov Iskra ne more razvijati svojega informacijskega sistema.

Vam je zdaj morda česa vendarle žal?

V bistvu ne, saj sem se vedno veselil uspehov, ki smo jih dosegali. Moram reči, da teh ni bilo ravno malo. Ko pa že

vprašujete, bi rekel, da mi je želimolotega, ko vem, da odhajam ravno v trenutku, ko se spet snuje in pripravljata toliko novega. Napredek na področju informacijskega sistema je takoj močan, da človeka kar vleče za seboj.

V pogovoru smo izvedeli še mnogo zanimivih informacij o njegovi bogati življenjski poti, katere večji kos je namenil Iskri, toda prostor nas omejuje, da bi vse napisali.

MAK

Mladinci iz ŠENTJERNEJSKE TOZD Hipot smo vrnili obisk mladincem DO TELMATIKE v Kranju. Ogledali smo si njihovo delovno organizacijo, nato pa smo si skupaj ogledali še Bled in muzej NOB v Begunjah. Zvečer pa smo imeli piknik v prijetni gorenjski gostilni do poznih večernih ur. Bilo je veselo in prijetno, tako da smo si ob odhodu obljubili, da se kmalu zopet srečamo.

IZ TUJEGA STROKOVNEGA TISKA

Prenos prek električnega omrežja

Ameriško podjetje Energy Methods Inc. je kot prvo razvil v praksi uporaben sistem, s katerim je mogoče posredovati podatkovne signale na daljavo prek izmeničnega javnega električnega omrežja. Jedro, v modularni obliki izdelanega sistema, je transporter, ki zazna in zajame podatkovne in krmilne naloge. Digitalni prenos podatkov temelji na PCM (Puls-Code-Modulation) z nosilno frekvenco 190,5 KHz. Da prepreči vse običajne motnje, ki nastajajo na električnem omrežju, se zaradi varnosti ponavlja vsaka 12-bitna skupina petkrat zapovrstjo. Podjetje že ponuja enoto z oznako 1833, s katero lahko na daljavo odčitajo številčno stanje števecov. Za kakšne daljave gre, podjetje ni posredovalo podatkov.

Jedilni papir

Razvijalci japonske družbe Hayashibara so osrečili človeštvo z novo iznajdbo — jedilnim papirjem. Tanke strani, ki so videti kot pobarvan celofan, so na voljo z različnimi priokus: kot špinača, česen, in celo kot kava. »Šop jedilnega papirja« — tako meni iznajditelj Naoto Ogimoto, »lahko ohrani človeka pol leta pri življenju«.

Temeljna snov pri tej novi kuhinjski iznajdbi je polisaharid pullulan, snov, ki jo uporabljajo pri izdelavi filmov in zdravil.

Poskusni prostovoljci, ki so jedli nov papir za malico, pa se niso navdušili. Papir je sicer zelo nasiten, vendar je užiten le nekaj ur prej, preden človek umre od lakote.

Goriva v letu 2000

Alternativna goriva bodo ob koncu drugega tisočletja še vedno precej zastajala za uporabo dizla in goriva pri otomotorjih (ne bencina), tako menijo strokovnjaki nemške delniške družbe Shell. Vozila s pogonom na vodik ali električno energijo še ne bodo dosegla splošne uporabe.

Možnosti za uporabo sintetičnih goriv so majhne, medtem ko imata avtomobilski plin in alkohol boljše možnosti. Drugače je seveda z etilnim alkoholom (etanolum), ki se ga da pridobivati iz biomase (sladkorni trsti), vendar je pridelek vezan na posebne klimatske razmere.

Najbližja nam je koncentracija z dodatkom 2-3% metanola, zlasti zato, ker niso potrebni posegi pri motorjih. vrjih.

Računalnik za očala

Na strokovnem srečanju zahodnonemških optikov v Essnu je pokazalo podjetje Möller—Wedel integrirano elektronsko krmiljeno napravo za popolno subjektivno določanje stekel očal pacientov.

S pritiskom na tipko krmilne naprave sledi različne vrednosti dioptrij pred pacientom, hkrati pa le-ta lahko vsak čas primerja vidljivost. Prav tako operater lahko prek krmilne naprave določi vrednosti starih očal, pacient pa jih primerja z novimi. Vse vrednosti dioptrij posreduje računalnik tudi pisмено na recept, pri čemer so izključene morebitne posredniške napake.

Vse podatke hkrati z vrednostmi dioptrij vnese očesni zdravnik v personalno kartoteko prek računalnika. Tam so zapisani vsi dosedanja zdravniški posegi, bolezni, zdravila in tudi računi za zdravstveno zavarovanje. Zdravnik je tako rešen administracije in se mirno lahko osredotoči na zdravljenje.

Tudi medicinske sestre so tako odveč, seveda za tiste storitve, ki jih poslej opravlja računalniško integrirana naprava.

Elektronika v stranišču

Tudi v stranišča posega elektronika. Bio 100 390 je taka naprava, ki pretvarja človeške telesne odpadke v humus. Napravo, na zunaj podobno klasičnemu stranišču na štrbunk, poganja elektrika. 220 voltov pretvori transformator na 42 V, ta transformirana energija pa ogreva šotni drobir, ki se skupaj s fekalijami v kratkem času spremeni v humus.

Poraba elektrike je zelo skromna, neprijetnih vonjav ni, ker jih naprava prek ventilatorja odvaša v zračnik. Pasterizacija je torej temeljita.

Naprav Bio 100 390 je samo v Skandinaviji v uporabi že nad 10 tisoč, saj ni niti tako draga — 1.650 zahodnonemških mark. Odveč je pripomniti, kako dragocena je npr. pri bolnikih.

Hladilnik in zmrzovalnik

Že lani, zlasti pa letos, prodira na tržišče izdelkov splošne rabe hladilna naprava, imenovana hladilni center. Naprava v velikosti visoke omare s tremi vrati je dejansko zmrzovalnik, običajni hladilnik in ohlajevalec. Zgoraj so globoko zmrznjena živila, v srednjem delu običajno ohlajena za šrambo le nekaj dni, spodaj pa v glavnem pijače s temperaturo v kletih. Prostornina med 400 in 500 litri zadostuje za družino.

Temperaturo v hladilnem centru krmilijo seveda senzori. Kot primer: AEG naprava s 427 litri prostornine velja 3.500 nemških mark in je tudi na zunaj oblikovno usklajena z drugim kuhinjskim pohištvo.

Nova postelja

Dosedanjim posteljam je odklenalo pa naj gre za slamnata ležišča, vzmetne ali zračne blazine. Poslej bomo ležali na vodi.

Da, na vodi. Proizvodna tovarna Ultratherm že izdeluje zakonske postelje, kjer je blazina napolnjena z vodo. Posebna naprava preprečuje premikanje vode, pa skrbi za njeno ustrezno temperaturo. Izbiramo lahko med 21 in 38 stopinjami Celzija po potrebi in prilagojeno za letni čas.

Poznavalci pravijo, da je spanje na novi vodni postelji mnogo prijetnejše, počutek boljši, nakupna cena postelje pa manjša zaradi svoje preprostosti. Na zunaj se postelja sploh ne razlikuje od dosedanjih.

Slaba stran postelje z vodo: zakonci se v postelji ob prepiru ne smejo obdelovati z noži, vilicami, ampak le z bolj topimi predmeti.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Uspel piknik

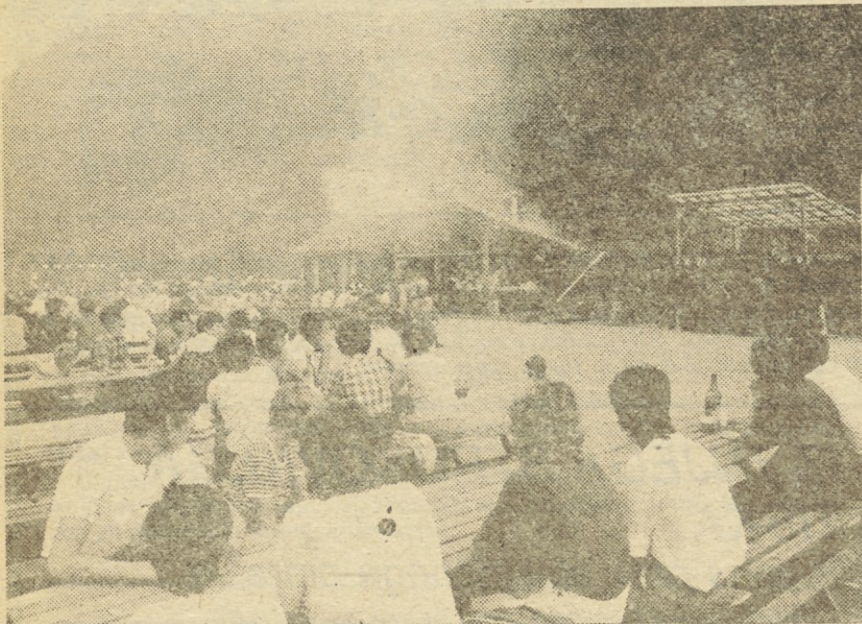
Enega izmed zadnjih vročih poletnih dni (sobota, 27. avgusta) so za tradicionalni sindikalni piknik izkoristili tudi člani kolektiva Tovarne elektromotorjev in gospodinjstkih aparatov iz Železnikov.

Kljub moreči poletni vročini, ki je v teh dneh v marsikateri tovarni zavrla delovni tempo, pa so v Železnikih poprijeli za delo dobesedno z vsemi močmi, saj je tovarišem v neposredni proizvodnji priskočilo na pomoč tudi celotno režijsko „moštvo“; nekateri takoj, ostali pa se bodo na delu v proizvodnji zvrstili do konca leta.

Tovariško srečanje, ki so ga organizirali preteklo soboto zvečer na nogometnem igrišču v Selcih, je nedvomno prispevalo h krepitvi tovariškega občutja v kolektivu, ki ga do konca leta čakajo še zahtevne naloge. Nekaj je takih, ki jih (delno) niso mogli izpolniti v prvem polletju, pridobili pa so tudi nova izvozna naročila, ki jih v letnem planu niso predvidevali.

Okrepljene delovne moči bodo torej še kako koristne!

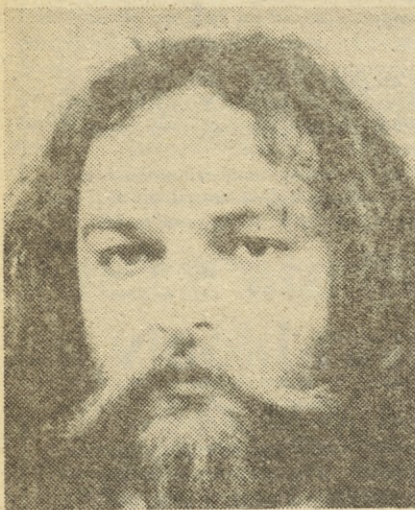
SF

S prijatnega piknika v Selcih.

Veno Dolenc razstavlja v Telematiki

V avli Iskre Telematike na Laborah so 19. avgusta 1983 odprli razstavo slikarskih del Vena Dolenca, ki jo je pripravila komisija za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij kranjske Iskre. Razstava bo odprta do 16. septembra.

Veno Dolenc sodi med zelo znane in uspešne gorenjske ustvarjalce, saj je prisoten tako v likovnem in literarnem kot glasbenem dogajanju. Rodil se je leta 1951 v Celju. Je absolvent Pedagoške akademije v Ljubljani, zaposlen pa je kot grafični oblikovalec v tržiški tovarni Peko. Samostojno je razstavljal v Trzinu, Brestanici in Ljubljani, srečali pa smo ga tudi na številnih skupinskih razstavah. Kot pesnik je objavil v skoraj vseh najvidnejših slovenskih literarnih publikacijah kot so Mlada pota, Problemi, Sodobnost, Mentor itn.

Bržkone največje uspehe doslej je dosegel na glasbenem področju, in sicer kot vodja, avtor besedil in glasbe ter pevec in kitarist znanega ansambla Sedmina. Skupaj z ansamblom, ki so ga sestavljali odlični slovenski glasbeniki, je izdal dve veliki plošči: »Sedmina« in »II. dejanje«.

Za likovno, literarno in glasbeno dejavnost je leta 1981 dobil Kurnikovo plaketo, na srečanju literatov Jugoslavije v Valjevu pa še srebrno plaketo »Kosta Abrašević«.

Kazimir Mohar

ČASOPISNE NOVICE

V prvi polovici leta je bil največji jugoslovanski izvoznik sarajevski Energoinvest. Na listi desetih največjih proizvajalcev — izvoznikov je na drugem mestu Unis iz Sarajeva, na tretjem pa ljubljanska Iskra. Šipad iz Sarajeva je na četrtem mestu, sledijo pa kragujevska Crvena zastava, Prva petoletka iz Trstenika, rudarski kombinat Trepča, industrija kablov Moša Pijade iz Svetožareva, zagrebški Rade Končar in pulski Uljanik.

Energoinvestov izvoz je znašal v prvem polletju 230 milijonov dolarjev, izvozni načrt je uresničil 85 %, tuji kupci pa mu dolgujejo še 100 milijonov dolarjev — Delo.

Na območju Elektrodistribucije Krško je približno 35 tisoč števecv, od tega jih je slaba tretjina starih in jih bodo odpisali. Očitno pa Avstriji, ki imajo sicer stroge tehnične norme, bolj zaupajo novejšim Iskrinim števecem, saj jih umerjajo vsakih 16 let, pri nas pa razmetavamo z denarjem in jih umerjamo vsakih osem let.

Do konca letošnjega leta mora žužemberška Iskra tozđ Keko dobaviti Kitajski opremo in tehnološke storitve v vrednosti 300 tisoč ameriških dolarjev. V tem mesecu je prišla v Iskro skupina kitajskih strokovnjakov na študij naše tehnologije in prakso. V Žužemberku bodo ostali nekaj tednov — Dolenjski list, Novo mesto.

Med tistimi, ki so pripomogli k gradnji Doma kulture v Mojskovcu, je tudi delovna organizacija Iskra iz Kranja. Ta slovenski kolektiv je podaril Domu celotno tehnično opremo za ozvočenje, manjši kinoprojektor in barvni televizor v skupni vrednosti nad milijon dinarjev. Odločitev o tem darilu je sprejel delavski svet Iskre že pred nekaj leti. Predstavniki Iskre so bili te dni v Mojskovcu in se sešli s predstavniki Centra za kulturo Nenad Rakočević. Dogovorili so se o izročitvi daril in montaži aparature za ozvočenje — Pobjeda, Titograd.

»Misel, da bi začel izdelovati igle za stroje, se je porodila, ko sem delal kot orodjar v Iskri: 15 let sem delal v Iskri na teh tenkih stvarih. Videl sem koliko dela je treba za takšno iglo, ki mora imeti natančno določene lastnosti, če naj ustreza namenu. V Nemčiji so mi povedali, da pri njih izdelujejo igle v velikih serijah na posebnih strojih za brušenje visokolegirane kaljenega jekla. Pri nas je igle izdelovala tovarna Marko Oreškovič v Ličkem Osijeku za dele pri orodjih, za razne vodilne puše, stebre, vpenjala itd. V Iskri pa so mi povedali, da so v tej tovarni naročili igle samo enkrat in dobesedno po tem vse vrgli proč« — tako je začel svojo pripoved Vladimir Kern, obrtnik iz Izole v ljubljanskem Teleksu. Po 15-letnem trdem, tveganem in zahtevnem inovatorskem delu je sedaj ekskluzivni proizvajalec teh tehničnih igel, izdelanih po lastni tehnologiji in na lastnih strojih.

Predstavniki tehnične službe industrije avtomobilov Cimos predvidevajo, da bodo letos izvozili v Francijo izdelkov v vrednosti poldruge milijarde dinarjev. Ob novi pogodbi so povedali v koprskem Cimosu, da bodo izvozili vse več rezervnih in drugih delov za potrebe francoskega partnerja. V tem kooperantskem poslu je tudi novogoriška Iskra.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Na Bavški Grintavec

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj bo priredila v soboto, 10. septembra zelo zanimiv planinski izlet na Bavški Grintavec, ki se strmo pne nad dolino Zadnja Trenta.

Začeli bomo zgodaj zjutraj: ob 5. uri se bomo z avtobusom odpeljali čez Vršič do kočice pri izviru Soče. Od tu bomo šli skozi Zadnjo Trento na planino Zapotok in dalje na sedlo Velika vrata. Po počitku bomo prečili melišče in se po severnem grebenu ter severnovzhodni steni povzpeli na vrh 2344 m visokega Bavškega Grintavca. Medtem ko je prvi del poti enostaven, pa je drugi precej zahteven, toda dobro zavarovan. Sestopili bomo po isti poti do Soče.

Udeležencem vzpona priporočamo dobro planinsko opremo, saj le-ta zahteva skoraj 4 ure, oziroma skupaj 7 ur hoje. Zelo prav bodo prišle smučarske palice! Za varnost bodo tokrat poskrbeli vodniki: I. Kloar, J. Trilar in E. Erzetič. Cena prevoza bo 200 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO do srede, 7. septembra.

Ljubitelji tenisa — pozor!

Tradicionalno prvenstvo Iskre pod nazivom Teniskra V. bo 10. in 11. septembra 1983, ob 8. uri, na teniških igriščih v Kranju.

Prijave (priimek, ime, letnica rojstva, DO) sprejema do petka, 9. 9. 1983, Rajko Kožar, tel.: (064) 22221, 24351, int. 2952. Hkrati bomo organizirali tudi dvboj s firmo Intertrade IBM.

Dopisujte v Iskro

ZAHVALE

Organizaciji združenega dela Iskri Kibernetika Kranj, njeni osnovni organizaciji sindikata, temeljnima organizacijama združenega dela Mehanizmi Lipnica in Instrumenti Otoče, sodelavkam, sodelavcem, znanecem in prijateljem, se ob boleči in mnogo prerani izgubi mojega moža

JANEZA DEBELAKA

iskreno zahvaljujem za tople besede in izraze sožalja, darovano cvetje ter denarno pomoč

Vera Debelak

Ob smrti mojega dragega očeta

FRANCA BUKOVNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v montaži Tovarne števecv — navijalnice za izraze sožalja in denarno pomoč žaljujoča hčerka

Angela Črničev.

Ob izgubi dragega očeta

ANTONA RUSA

se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz montaže stikalnih ur in oddelku tokovnih tuljav v TOZD Števeci za sočutje, pomoč in podarjeno cvetje

hči Darinka in sin Franc.

Ob boleči izgubi drage žene in mame

TEREZIJE ŠENK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TSD in TOZD Števeci za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi govorniku za poslovilne besede!

mož Lojze in hčerke.

Od Slemena do Krnice

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo 9. in 10. septembra 3. del izleta po poteh prijateljstva — od Slemena do Krnice.

Zbrali se bomo v petek, 9. septembra ob 16. uri pod uro na ljubljanski železniški postaji in se z rednim avtobusom odpeljali do Kranjske gore. Od tu bomo šli na Vršič in prespali v Erjavčevi koči. V soboto zjutraj ob 6. uri se bomo povzpeli na Slemo, od tu pa po Korenskih polcih pod Robičjem nad Malo pišnico nad Sedelcem, od tu pa v Krnico.

Tura je primerna za izkušene planince. Z nami bo Uroš Zupančič, ki je to pot izpeljal, za varnost pa bo skrbel gorski reševalec Zvone Korenčan. Prijavite se pri Bredi Jančar, telefon 572-331, int.: 311.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu

II. razvojno-raziskovalne šole v Iskri

v času od 7. 11. — 25. 11. 1983

in od 5. 12. — 9. 12. 1983

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vodjem razvojno raziskovalnih enot v Iskri in delavcem, ki jih Iskra namenja za vodenje projektnih skupin.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo naslednja tematska področja:

1. vodenje inovacijskih procesov
2. informatika v razvojno-raziskovalnem procesu in komuniciranje
3. uporaba mikroelektronike in mikroprocesorske tehnike v izdelkih Iskre
4. uporaba sodobnih računalniških metod, kot pomoč pri razvojno-raziskovalnem delu

Nova posebna in interdisciplinarna znanja, ki jih terja razvojno-raziskovalno delo Iskre so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega razvojno-raziskovalnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev časa šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v razvojno-raziskovalni dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana, Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

Radovan VRABL, dipl. ing.

CENA PROGRAMA:

V ceno 54.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oz. DSSS.

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 7. 11. 1983 ob 8. v hotelu Transturis, Škofja Loka in bo trajal do 25. 11. 1983. Ponovno se bo začel 5. 12. 1983 ob 8. Zaključek seminarja bo 9. 12. 1983 ob 14.

V času od 26. 11. do 4. 12. 1983 bodo udeleženci izdelali seminarsko nalogo.

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice naj TOZD oziroma DSSS pošljejo najkasneje do 20. 10. 1983 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3—XI v roke Sonji Vrhovec.

Podrobnejše informacije o organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri Radovanu Vrablu na tel. št.: 061/574-752, vodji programa, ali v Izobraževalnem centru Iskra na tel. št.: 061/222-212.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

V skladu s programom za uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, sklepom KPO SOZD Iskra in področnih kolegijev za kakovost, razvojno raziskovalno dejavnost ter kadrovske dejavnost in izobraževanje in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu:

uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje

v času od 20. 9. — 23. 9. 1983

Strokovno usposabljanje je namenjeno pospeševalcem krožkov za izboljšanje proizvodnje.

Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5—12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotavljajo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave.

Pospeševalec je delavec s primerno strokovno izobrazbo in temeljitim znanjem, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku ter je seznanjen tudi s teorijo in principi delovanja krožkov v drugih sredinah. Sposoben mora biti tudi svoja znanja prenašati na druge in koordinirati ter usmerjati delovanje krožkov. To znanje pridobi na posebnem specializiranem seminarju.

VSEBINA:

1. Osnove krožkov za izboljšanje proizvodnje
2. Način tehnike dela v krožku
3. Uvajanje krožkov
4. Razprava in povzetek

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 20. 9. 1983 ob 9. v hotelu Transturis, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 23. 9. 1983 ob 14.

VODJA PROGRAMA:

Lotar KOZINA, dipl. ing., SOZD Iskra, DSSS

CENA strokovnega usposabljanja:

V ceno din 7.200 so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE:

Prijavnice pošljite najkasneje do 12. 9. 1983 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri Sonji Vrhovec na tel. št.: 061/222-212.